

Kommuneplan for Dovre 2012 - 2022

DOVRE KOMMUNE

Vedtatt 3.september 2012

Vår visjon og vårt hovedmål:
"Dovre er livskvalitet – du trives i Dovre".

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag og prioriteringer	3
2	Kommunens ulike roller	
2.1	Kommunen som tjenesteyter og velferdsprodusent	4
2.2	Kommunen som tilrettelegger og samfunnsutvikler	4
2.3	Kommunen som myndighetsutøver og forvalter av fellesskapets verdier.....	4
2.4	Kommunen som arbeidsgiver.....	4
2.5	Kommunens organisering	5
3	Felles faktadel.....	7
4	Overordnede premisser for den kommunale planleggingen	18
5	Kommuneplanens samfunnsdel	
5.1	Befolkningsutvikling	20
5.2	Sysselsetting og næringsutvikling.....	22
5.3	Omdømme og kommunikasjon	23
5.4	Folkehelse og forebyggende helsearbeid	23
5.5	Oppvekst	24
5.6	Kultur og idrett	25
5.7	Helse, sosial og omsorg.....	26
5.8	Et inkluderende samfunn – universell utforming	27
5.9	Beredskapshensyn og samfunnssikkerhet.....	27
5.10	Klima og energi	28
5.11	Vann, avløp og renovasjon	28
5.12	Kommunale bygge, anlegg, vegger og trafikk	29
5.13	Organisasjonen Dovre kommune	30
5.14	Økonomi	31
5.15	Interkommunalt samarbeid.....	31
6	Arealpolitikk	
6.1	Landbruk.....	33
6.2	Setre	35
6.3	Måsåhus og andre mindre hus i utmerka	36
6.4	Kulturvern	37
6.5	Naturområder.....	40
6.6	Biologisk mangfold	42
6.7	Vilt og fisk	43
6.8	Friluftsliv	44
6.9	Motorferdsel i utmark.....	47
6.10	Samordnet areal- og transportplanlegging	48
6.11	Samferdsel	48
6.12	Sikkerhet.....	50
6.13	Byggeområder	50
6.14	Kraftutbygging	51
6.15	Massetak.....	52

1 Sammenheng og prioriteringer

Kommuneplanen for 2012 – 22 bygger på Dovre kommunes visjon: Dovre er livskvalitet – du trives i Dovre! Vår største utfordring er å skape flere arbeidsplasser og øke innbyggertallet. Dette er nødvendig for å styrke og videreutvikle lokalsamfunnet både kulturelt, sosialt og økonomisk. Nye arbeidsplasser og utvikling skapes gjennom å få fram gründere, ildsjeler og investorer som vil satse. Dovre har kvaliteter og særpreg som gir oss et fortrinn i dette arbeidet. Det stilles stadig større krav til kommunal tjeneste-produksjon, både fra stat, fylke og innbyggerne selv.

Dovre Kommune skal fortsatt ha høy kvalitet på sine tjenester. Stort fokus på tidlig innsats og en mer variert og praktisk skolehverdag, med faglig sterke og motiverte lærere i spissen, skal gi elevene i Dovre et godt grunnlag for videre utdanning og arbeid. Sammen med frivillig sektor skal vi utvikle gode fritidstilbud og fellesskapsarenaer i bygda vår.

Forebyggende helsearbeid skal prege alle virksomheter i kommunen – det skal være lett å være

aktiv i alle livsfaser. De mulighetene som ligger i samhandlingsreformen skal vi oppnå gjennom tett regionalt samarbeid og god samhandling med Sykehuset Innlandet.

Godt omdømme bygger vi hver dag, gjennom å skape positiv oppmerksomhet om Dovre Kommune. Vår egen atferd er viktig, men til syvende og sist handler det om kommunikasjon og evnen til å etablere gode relasjoner til omverdenen.

Kommunens hovedfokus i planperioden vil dermed være:	- og følgende veivalg vil bli prioritert:
- Øke folketallet gjennom tilrettelegging for verdiskaping i næringslivet. - Videreutvikle Dovres særpreg – tilgang til spennende natur, gode oppvekstvilkår, trygge bomiljø og tettsteder med mangfoldige tilbud. - Styrke gode tjenester som imøtekommer innbyggernes og storsamfunnets krav gjennom samarbeidsløsninger i Nord-Gudbrandsdalen.	- Dovre skal være en næringsvennlig kommune, med rask saksbehandling, god veiledning, tilgang på næringsarealer og næringsbygg og et gunstig avgiftsnivå for de som ønsker å utvikle og etablere arbeidsplasser i kommunen. - Dombås skal utvikles videre som hovedservicesenter i kommunen. - Det skal legges til rette for et bredere spekter av boliger i sentrumsområdene. - Kommunen vil arbeide for utbygging og forbedring av vei- og jernbanenettet, og arbeide for at en fremtidig bane for høyhastighetstog skal gå gjennom kommunen og stoppe på Dombås. E-6 er den viktigste livsnerven for næring og sysselsetting, og skal fortsatt gå gjennom Dombås sentrum. - Gjennom samarbeid med enkeltbrukere og faglagene skal kommunen legge til rette for at aktiviteten i landbruket blir opprettholdt og utviklet videre, at den dyrka jorda blir brukt til matproduksjon og at kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet blir tatt vare på. - Dovre kommune skal i all sin virksomhet ha fokus på folkehelse og forebyggende helsearbeid. - Videreutvikle organisasjonen Dovre kommune ved å rekruttere nyansatte og endre kompetansen etter tid og behov for å få en fleksibel og velfungerende organisasjon.

2 Kommunens ulike roller

2.1 Kommunen som tjenesteyter og velferdsprodusent

Velfungerende og trygge lokalsamfunn er en grunnleggende forutsetning for et godt velferds-samfunn. Kommunen har et overordnet ansvar for velferdstilbudet til sine innbyggere, så som grunnskoleopplæring, barnehager, sosialtjeneste, folkehelse, primærhelsetjeneste og pleie- og omsorgstjenester.

2.2 Kommunen som tilrettelegger og samfunnsutvikler

Kommunens rolle som samfunnsutvikler innebærer å bidra til å utvikle gode lokalsamfunn for innbyggerne. Dette kan for eksempel gjøres i samarbeid med frivillig sektor og næringslivet. Men rollen som samfunnsutvikler kan også

innebære å tilby gunstige lokaliseringsvilkår og tjenestetilbud for etablering av offentlig virksomhet og arbeidsplasser (fysisk og sosial infrastruktur).

2.3 Kommunen som myndighetsutøver og forvalter av fellesskapets verdier

Kommunen pålegger plikter og tildeler rettigheter innenfor de rammer som lover og statlige retningslinjer trekker opp. Kommunen utøver myndighet i en rekke sammenhenger, for eksempel i saker etter sosial- og helselovgivningen, plan- og bygningsloven og tilskuddsforvaltning innen forskjellige områder.

2.4 Kommunen som arbeidsgiver

Utbyggingen av det norske velferdssystemet, bl.a. omsorgssektoren og undervisning, har bidratt til å skape et stort behov for arbeidskraft i kommunesektoren. Et godt utbygd tjenestetilbud er

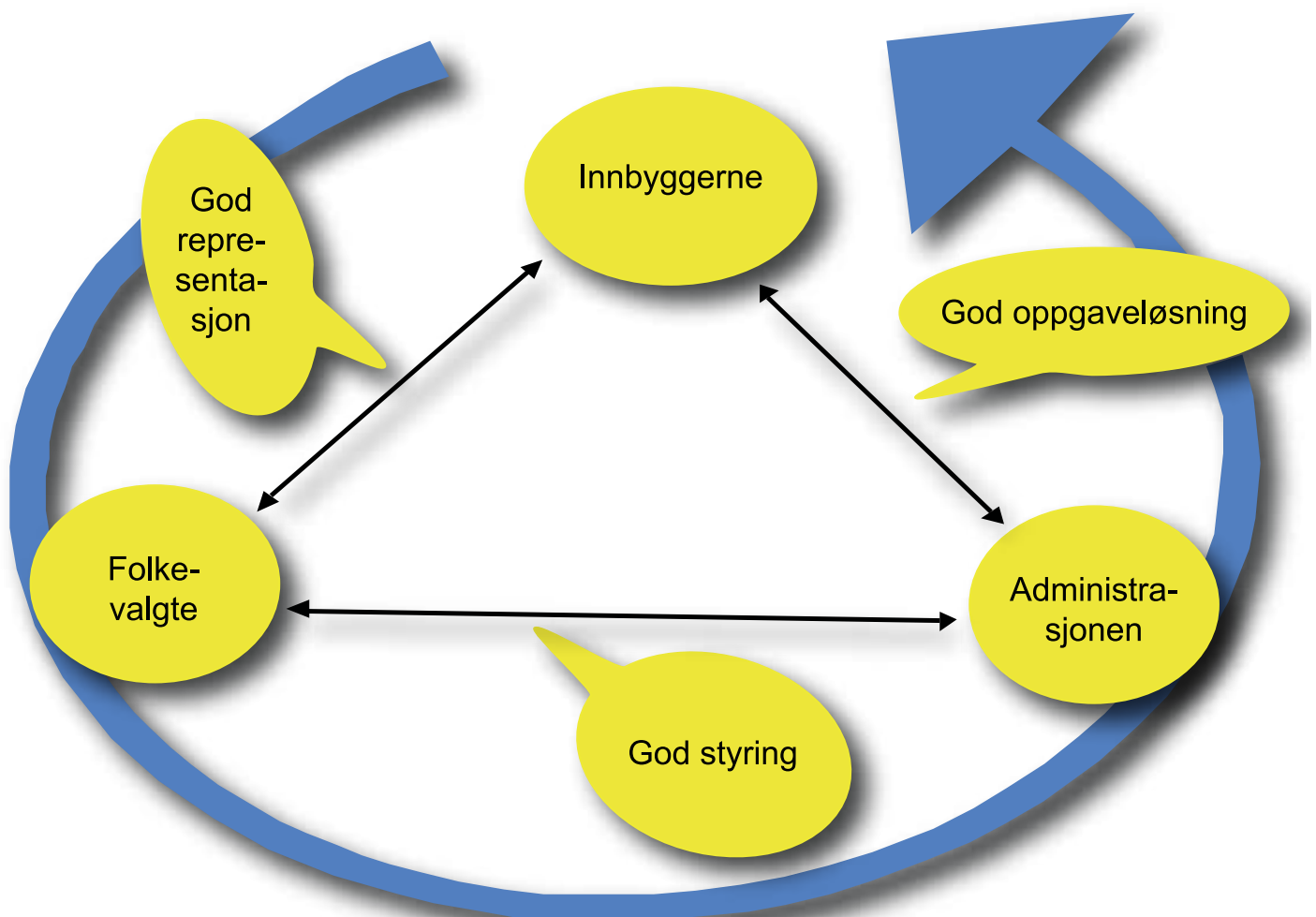
en nødvendig betingelse for å tiltrekke og beholde mennesker med nøkkelkompetanse. Dette kan være en viktig konkurransefaktor for kommunen, bl.a. i forhold til å etablere og utvikle bedrifter og arbeidsplasser innenfor kunnskapsbaserte næringer, men også i forhold til kommunens egen virksomhet innenfor administrasjon, utdanning etc.

2.5 Kommunens organisering

Dagens organisasjonsmodell ble sist revidert av kommunestyret i 2007 (K-sak 43/07), og medførte

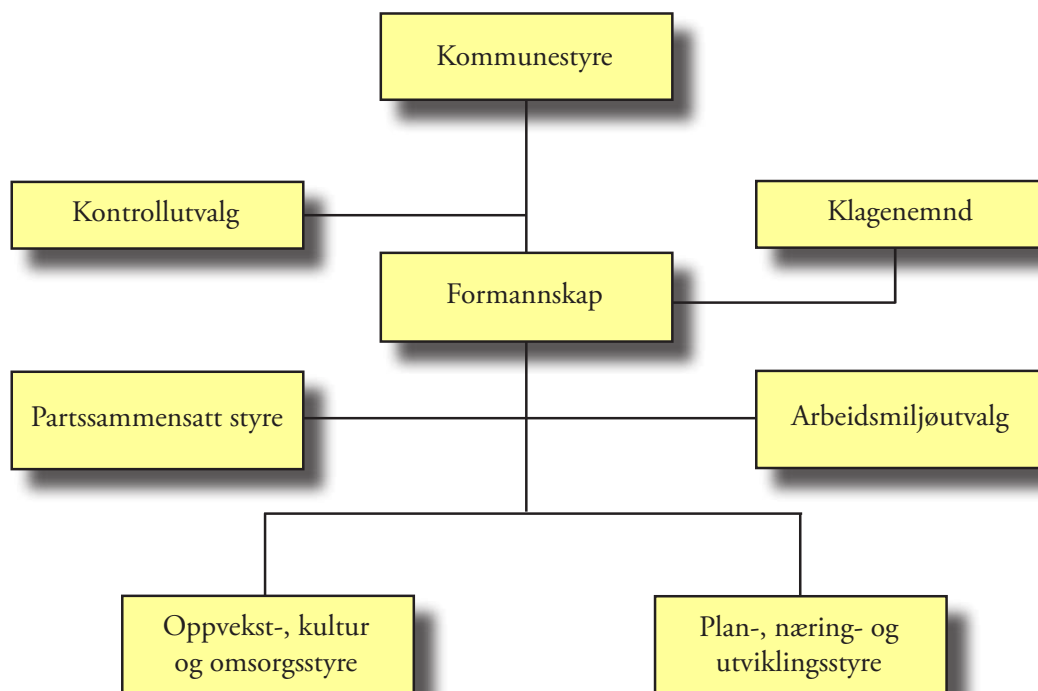
endringer i hovedstrukturen for den administrative organiseringen. Hovedformålet var å få til en organisasjon med bedre samsvar mellom ansvar og myndighet, en klarere ansvarsfordeling, og god tilpasning til den politiske organiseringen som var etablert tidligere (blant annet med etablering av 2 fagutvalg, OKO-styret og PNU-styret). Med endringen ble etatsbegrepet borte, og den administrative delegeringen går nå direkte fra rådmann til virksomhetslederne.

Det demokratiske kretsløpet - fra representasjon til oppgaveløsning. Kilde: Kommunenes sentralforbund.

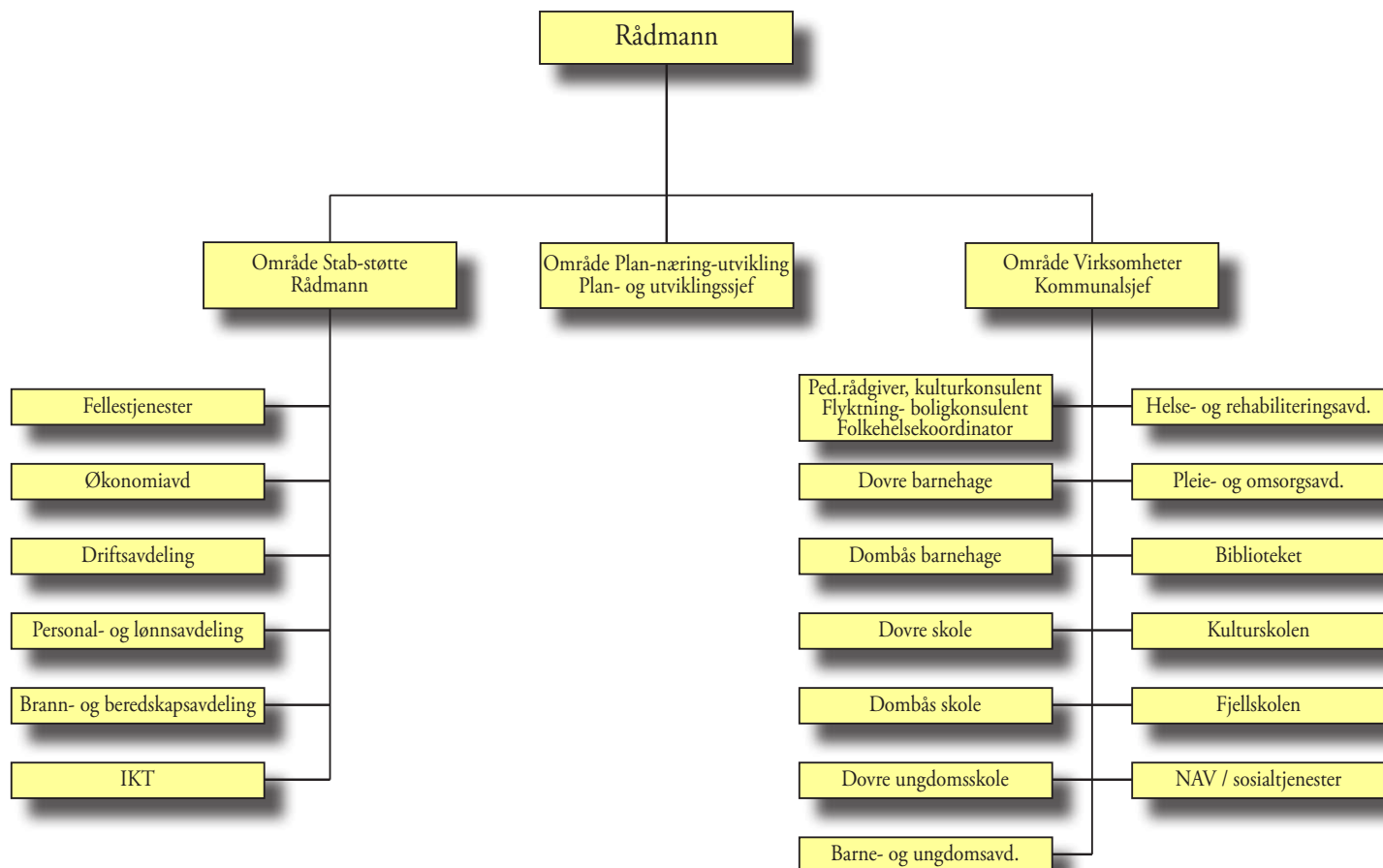

6- "Enig og Tro til Dovre faller"

Dovre kommune - Politisk organisering

Dovre kommune - Administrativ organisering

*Tofte Gård og
Dovre prestegård*

3 Felles faktadel

Historie

Det har bodd folk fast i Dovre i omlag 6000 år. De første boplassene er fra steinalderen og ligger i fjellet. I ca. 4000 år var jakt, fiske og fangst de viktigste leveveiene, før en for 1500-2000 år siden bygde de første gardene.

Dovre har vært egen kommune siden 1861. Opprinnelig favnet kommunens geografi strekningen mellom Stuguflothen og Gråberg med tilhørende fjellområder. Senere ble Dombås og Blåstergrenda tillagt Dovre kommune etter delingen mellom Lesja og Dovre herred. Navnet er trolig avledet av davra (spakne, løye), slik at Dovre betyr ”et sted der det er ly for uvær”, men dette er bare en av flere tolkninger.

Arealressurser

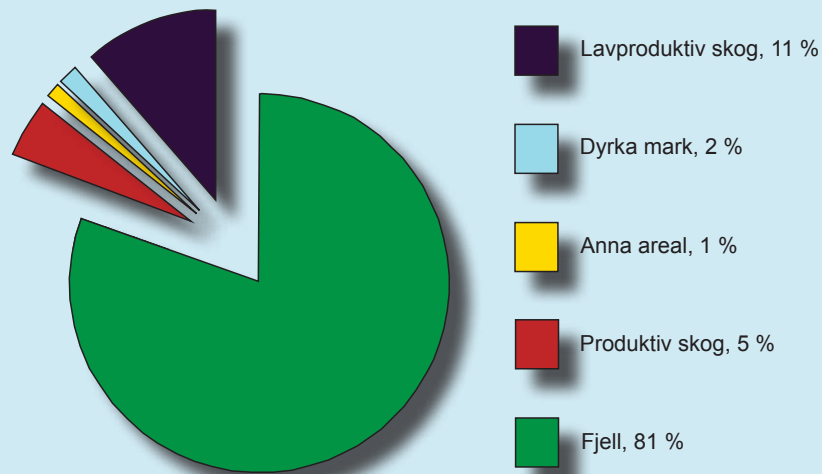
Dovre har et totalareal på 1364 kvadratkilometer. Sammensetningen av arealet framgår av diagrammet på side 9.

Befolkning

Folketallet i Dovre har hatt en nedgang siden 1980 (da det var vel 3200 innbyggere). Pr. januar 2012 var det 2742 innbyggere i Dovre kommune. Til sammenligning var innbyggertallet 2895 pr. januar 2002, da forrige kommuneplan ble vedtatt.

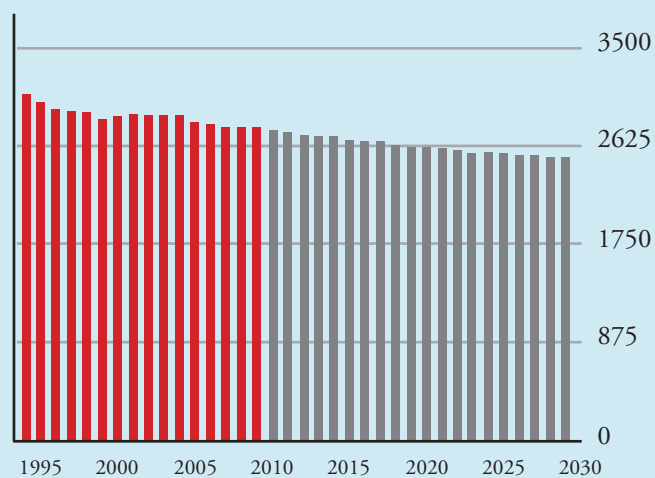
For befolkningsstatistikk - se sidene som følger.

Arealfordelingen i Dovre

Folkemengden i Dovre 1995-2010 og framskrevet 2011-2030

(Kilde: SSB, middels vekst)

Befolkningsstruktur i Dovre 2009, i prosent	Kommunen	Fylket	Landet
Antall menn pr 100 kvinner i aldersgruppen 20-39 år	105,5	105,4	103,9
Andel barn og unge 0-17 år	19,7	21,2	22,7
Andel eldre 80 år og over	7,1	5,7	4,5

(kilde: SSB)

Framskrevet folkemengde, Dovre kommune

Statistisk Sentralbyrå sitt anslag på befolkningsutviklingen i Dovre fram mot 2030 er basert på middels fruktbarhet, levealder, sentralisering og innvandring.

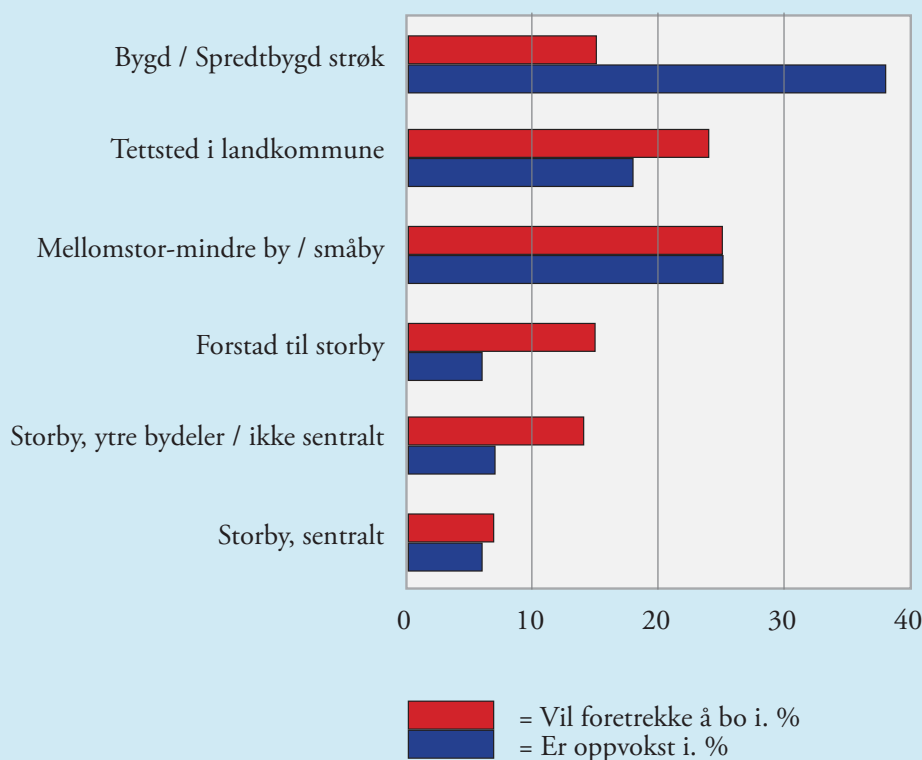
	2012	2015	2020	2030	2030
0511 Dovre	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)
0-5 år	144	149	140	142	129
6-15 år	322	284	263	257	252
16-66 år	1733	1733	1666	1567	1456
67 år og eldre	543	548	625	677	741
SUM	2742	2714	2694	2643	2578

Copyright: 2012 SSB.

De siste års tall for fødte og tilflyttede barn for Dovre, ref. årsmelding for 2011, er lave: 2002: 22 barn, 2003: 30 barn, 2004: 29 barn, 2005: 19 barn, 2006: 22 barn, 2007: 24 barn, 2008: 19 barn, 2009: 26 barn, 2010: 32 barn, 2011: 23 barn.

Hvor vil folk bo?

En undersøkelse foretatt av Norsk Monitor viser at storbyen for mange ikke er førstevalget for bosetting. Derimot er det mange som sier at de gjerne kunne tenke seg å bo i et tettsted i en landkommune, evt. i en mellomstor/mindre by/småby. Undersøkelsen viser også at av de mange som kommer fra bygda eller spredtbygde strøk, er det relativt sett færre som kan tenke seg å bosette seg i et lignende område som det de kommer fra.

Arbeid/inntekt i Dovre (kilde: SSB)

	Kommunen	Fylket	Landet
Sysselsatte 15 - 74 år med bosted i kommune. 4.kvartal 2009. Prosent av befolkningen	71	69	70
Menn	74	72	72
Kvinner	68	66	67
Registrerte arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken, årsgjennomsnitt 2009. Prosent	2,3	2,5	2,7
Menn	3,0	3,0	3,2
Kvinner	1,6	1,9	2,2
Andel uførepensjonister 16-66 år. 2008. Prosent	10,3	10,6	8,9
Bruttoinntekt PR innbygger, 17 år og over. 2008.	280 600	303 100	345 300
Menn	332 500	360 000	423 100
Kvinner	232 000	247 700	269 000

Kilde: Årsmelding 2011

Sysselsettingen i Dovre

Sysselsettingsmønsteret i Dovre spenner over et relativt bredt spekter. Likevel er det noen næringer som skiller seg ut: Landbruk, bygg og anlegg/industri, offentlig forvaltning/tjenesteyting og tjenesteytende næringer (handel/service/reiseliv).

	2000	2009	% endring
Jordbruk/skogbruk	210	169	- 19,5
Overnatting/servering	123	109	- 11,4
Varehandel	134	224	67,2
Offentlig administrasjon	94	96	2,1
Undervisning	98	115	17,3
Helse/sosial	225	236	4,9
Bygg/anlegg	100	168	68,0
Industri	67	80	19,4
Totalt antall sysselsatte	1314	1435	9,2

Kommunikasjonsutvikling og områdeorganisering

Pendlingsmønster registrert i 2008 viser at det er en felles bo- og arbeidsregion i Nord-Gudbrandsdalen. Ikke uventet er det lite pendling mellom vestre del av Ottadalen til Dovre/Lesja og omvendt, men en ser f.eks. at det er 10 personer med bosted i Lom som pendlet til Dovre i 2010. Kommunikasjonen kommunene mellom har tradisjonelt gått langs de 2 dalførene, ikke på tvers. Derimot er det stor utveksling både mellom Vågå/Sel og Dovre/Sel (Otta).

Bor i Dovre, arbeider i	(kilde: SSB)
Dovre	1 036
Lesja	74
Skjåk	1
Lom	5
Vågå	7
Nord-Fron	7
Sel	111
Sør-Fron	0
Ringebu	1

Arbeider i Dovre, bor i	(kilde: SSB)
Dovre	1 036
Lesja	169
Skjåk	6
Lom	10
Vågå	19
Nord-Fron	8
Sel	87
Sør-Fron	8
Ringebu	4

Noen nøkkeltall for barnehagene i Dovre kommune

Pr 01.01.2012	Barn, antall plasser	Antall barn (barn under 3 år har to plasser)	Årsverk personale
Dovre barnehage (kommunal)	45	38	8,5
Dombås barnehage (kommunal)	82	77	19,0
TOTALT	127	115	27,5

I 2012 har kommunen full barnehagedekning. De to barnehagene, som begge er kommunale, har god dekning når det gjelder utdannede førskolelærere. Tilstanden til bygninger og uteområder er god. Omlegging i 2011 til rammetilskudd fra staten har ikke hatt innvirkning på kommunens ressursoverføringer til barnehagene.

Noen nøkkeltall for skolene i Dovre kommune

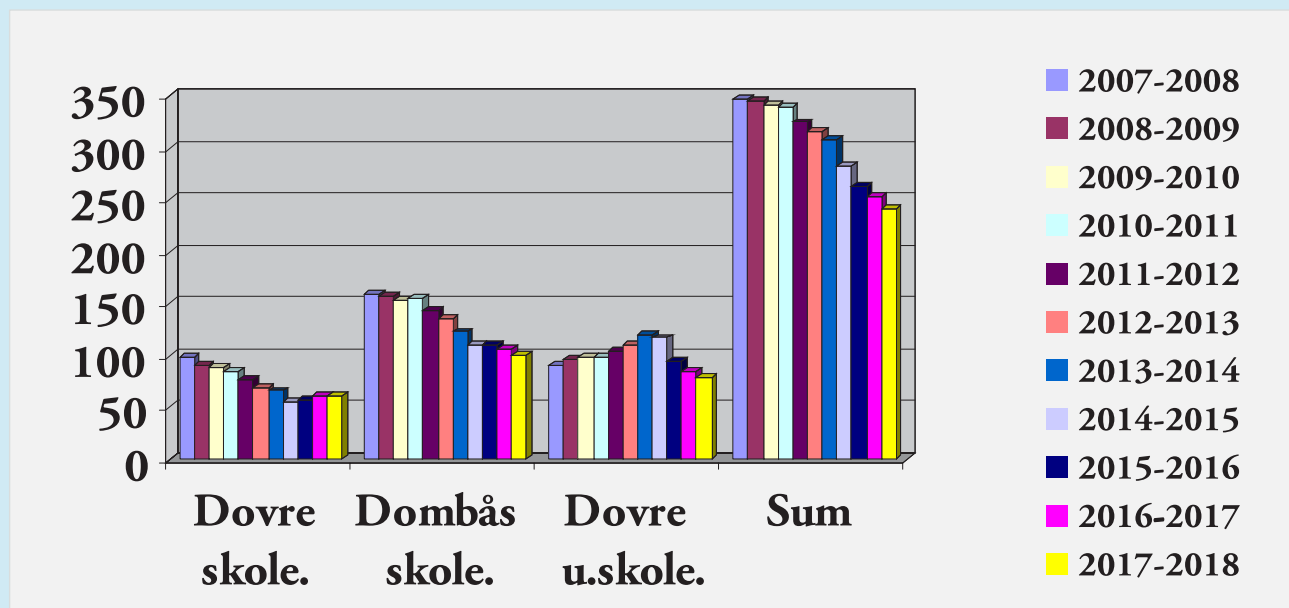
Pr 01.01.2012	Antall elever	Årsverk personale ("Ny skole" fra høsten ikke medregnet)
Dombås skole	142	19,53
Dovre skole	84	13,58
Dovre ungdomsskole	101	17,92
TOTALT	326	47,53

Skolene i Dovre har pr. 2012 et høyt utdannet personale. Bygningsmassen er i god stand og ressurstilgangen tilfredsstillende.

Både tradisjonell kultur og idrett faller innenfor kommunens arbeidsområde

Elevtallsutvikling 2007-2016

Kultur

Kommunen arbeider innenfor det såkalte utvidede kulturbegrepet, det vil si at både tradisjonell kultur og idrett faller innenfor kommunens arbeidsområde. Det er kommunens oppgave å stimulere til bredde, samtidig som talent og dyktighet skal fremheves og anerkjennes. Kommunen arbeider med kulturminnevern blant annet gjennom sin areal- og ressursdisponering og samarbeider her med de ulike vernemyndighetene. Kommunen driver også to bibliotekavdelinger, hovedbibliotek på Dombås og Hjerleid bibliotek i samarbeid med biblioteket ved Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Hjerleid. I tillegg drives kulturskolen sammen med Lesja kommune. Dovre kommune er også involvert i andre interkommunale samarbeid, deriblant Ungdommens kulturmønstring og Ungdomsmusikalen. Kultursektoren er ellers beskrevet i detalj i de ulike delplanene.

Helse og sosial

Samhandlingsreformen målsetning er bl.a. å legge større vekt på forebygging og tidlig innsats. På denne måten ønsker en på sikt å redusere antall sykehusinnleggelser. Videre må målet være å få de ulike deltjenestene innenfor helsetjenesten til å utvikle samarbeidet, flytte kompetanse ut til pasienten i stedet for at pasienten skal flyttes dit kompetansen er og gi kommunene et tydeligere ansvar for helsetjenester til befolkningen ved å gradvis overføre oppgaver fra sykehusene til kommunchelsetjenesten. En større del av helsebudsjettene skal overføres til kommunene i årene fremover.

	2008	2009	2010	2011
Beleggprosent Fredheim *	109	110	112	99
Antall brukere hjemmetjenester POA **	114	129	149	152
Antall brukere psykisk helse ***	82	89	86	96
Antall behandlinger fysioterapeut ***	2025	1974	2168	2155
Aktive behandlinger ergoterapeut ***	399	409	393	392

Statistikk fra IPLOS *, Profil ** og Årsmelding ***

Institusjonsbeboere (framskriving)	2010	2020
3 % av pensjonistene under 80 år bor i institusjon	11	13
22 % av pensjonistene over 80 år bor i institusjon	43	38
Endring beboere iflg. befolkningsutvikling	54	51

Brukere hjemmetjenester (framskriving)	Pr. feb. 2011	2020
6,7 % av pensjonistene under 80 år har hjemmetjenester *)	23	30
51 % av pensjonistene over 80 år har hjemmetjenester *)	48	43
Brukere av hjemmetjenester iflg. befolkningsutvikling	71	73

Sannsynlige endringer i sykdomsbildet

Vi ser at sykdomsbildet er preget av en økende grad av livsstilssykdommer. Det er sannsynlig at denne utviklingen vil forsterkes i fremtiden. Stadig bedre behandlingsmetoder i spesialisthelsetjenesten medfører at flere overlever omfattende skader og store sammensatte sykdomsbilder som fører til flere med multifunksjonshemninger. Antall personer med demenssykdommer i befolkningen antas å dobles fra 2010 til 2040.

Befolkningsframskrivingen viser betydelig endring i noen aldersgrupper. Samlet sett vil befolkningsendringen alene neppe ha stor innvirkning på behov for tjenester fra området.

Overbelegget på Fredheim omsorgssenter har variert mellom -1 til 12% de siste 4 årene. I perioder er det beregnet at 8-10 (20%) av beboere på Fredheim kan klare seg med et lavere omsorgsnivå enn sykehjem (boliger med heldøgns bemanning).

Økonomisk sosialhjelp

Dovre kommune hadde tidligere svært høy utbetaling av sosialhjelp sammenlignet med nabokommuner og landet for øvrig. Dette har vært satsningsområde gjennom Kvalifiseringsprogrammet og kvalitetsforbedret økonomisk rådgivning, og viser en betydelig reduksjon i utbetalingene fra 2009.

	2008	2009	2010	2011
Netto utgift	4 066 000	2 800 000	2 802 000	1 901 000
Totalt antall brukere av økonomisk sosialhjelp	132	121	121	126
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp, under 25 år	25	22	22	29

Barnevern

År	Barn med hjelpetiltak	Herav barn i fosterhjem	Herav barn i statlig mottak	Saker i fylkesnemnda
2007	28	3	2	1
2008	30	4	2	3
2009	31	4	0	1
2010	35	5	0	0
2011	36	8	0	1

Utviklingen i antall barn med hjelpetiltak tilsier at kommunen må vektlegge forebyggende arbeid. Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid, med felles forståelse for tidlig intervensjon skal vektlegges. Ressursgruppa for barn og unge skal ta opp spesielt kompliserte utfordringer av alvorlig karakter og være en kreativ idébank i forhold til å finne nye løsninger / innfallsvinkler. Gruppa skal følge opp ”Handlingsplan 0 – 6 år” vedtatt i 2010.

Kommunal infrastruktur

- 75 km kommunale veger
 - 4 km kommunale gang- og sykkelveger
 - 38 kommunale bygg – ca. 30 000 m²
 - 11 bruer/underganger av ulik størrelse.
 - Diverse parkeringsplasser
 - Gatebelysning i deler av tettstedene
 - 392 km private veger
-
- 72 km riksveger
 - 40 km fylkesveger
-
- Kommunale vannverk; Dovreskogen, Dovre, Dombås og Hjerlinn.
 - Omkring 41 km med ledningsnett
 - Vannverkene på Hjerlinn, Dombås og Dovre er godkjent etter drikkevannsforskriften.
-
- Kommunale renseanlegg; Dovreskogen, Dovre, Dombås og Hjerlinn.
 - 8 pumpestasjoner, og omkring 39 km ledningsnett
 - 680 private avløpsanlegg/slamkummer
 - 150 slamkummer tilknytta kommunalt avløpsnett

Dovre kommune er tilknyttet Nord Gudbrandsdal Renovasjonsselskap NGR sammen med Lesja, Sel, Vågå, Lom og Skjåk. Jora Miljøstasjon fungerer for mottak av sorterte fraksjoner og restavfall. Restavfall går i hovedsak til forbrenning.

Dovre kommunestyre vedtok i mars 2010 en Klima- og energiplan for Dovre kommune. Hovedmålet i planen er at kommunen skal bidra til at nasjonale målsettinger blir nådd i reduksjon av klimagassutslipp, ved energiomlegging og energieffektivisering og bedre utnytting av ressursene i skog og ved å øke bærekraftig produksjon av vannkraft.

Kommunen vedtok i 2000 en ENØK-plan for kommunale bygg. Kommunale bygg har et stort energiforbruk, og det er gjennomført flere energieffektiviseringstiltak i henhold til denne planen. Det er i økonomiplanen for kommunen avsatt kr. 300.000 hvert andre år til ENØK tiltak i kommunale bygg.

Klimaendringene byr på utfordringer for dimensjonering av kommunal infrastruktur - her oversvømmelse ved Klokkehaugen på Dovre i 2011.

Organisasjonen Dovre kommune

Kompetanse

Til idag har det ikke vært vesentlige problemer med å ivareta ønsket kompetanse i egen organisasjon. Det har stort sett heller ikke vært vanskelig å rekruttere nye medarbeidere med utlyst/ønsket kompetanse. For noen få stillingskategorier, som for eksempel leger og ledere i skoleverket (rektorer), har det vært vanskelig å rekruttere.

Mulighetene til desentralisert høyskoleutdanning har generelt gjort at det faktisk har vært lettere å rekruttere til flere av fagstillingene i utkantene (bl.a. sykepleiere, førskolelærere, sosionomer), enn på større steder. De personene som har utdannet seg lokalt er også svært stabil og god arbeidskraft.

Rekrutteringbehov

Endringen i forventninger og kravene til kommunale helse-, sosial- og omsorgstjenester som er beskrevet, kan tilsi en utfordring i rekruttering av personell. Dette vil øke fokuset både på rekruttering, kompetanseutvikling og tiltak for å beholde personell. Det er stor konkurranse i regionen om helsepersonell, og NGLMS har naturlig et stort behov for personell som gir utfordringer til rekrutteringen i kommunene i regionen.

Det har vært en ustabil legesituasjonen i kommunen over lengre tid. Ubesatte stillinger og vikariater dekkes i stor grad opp med vikarleger i kortere engasjement, noe som ikke er optimalt hverken faglig eller økonomisk.

Det blir viktig å fokusere på gode fagmiljø, høy trivsel, stabilitet og gode arbeidsplasser med gode og hensiktsmessige lokaler. Kommunen må sørge for gode rutiner, fleksibilitet og ressurstilgang mht kompetanseoppbygging, jfr. kompetanseplan. Gode prosedyrer og kvalitetssikring, få feil og god kvalitet på tjenestene betyr gode tjenester og positivt omdømme.

IKT

Det regionale IKT-samarbeidet organisert i RegionData, har gitt Dovre kommune et teknologisk løft som hadde vært svært vanskelig og langt mer kostbart dersom vi hadde stått alene på dette området. Samarbeid mellom legekontor, innenfor eldreomsorgen, regionale helsetjenester, og sykehusene er eksempler på den rivende utvikling som har vært og vil fortsette inn i fremtiden. Det regionale geodatasamarbeidet med felles programvare og servertjenester, felles sak/arkivsystem og felles økonomisystem er andre gode eksempler.

Kommunehuset Båtsto og Dovre skule, Hjerleid i bakgrunnen

Økonomi

Økonomiske nøkkeltall for Dovre kommune er vist i tabellene nedenfor

Utviklingen i Dovre (% av sum driftsinntekter)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Netto driftsresultat	6,1	-0,1	-2,8	3,3	-0,5	1,9
Netto rente- og avdragsutgifter	-1,9	-0,9	0,5	0,4	0,8	1,2
Investeringer	7,5	11,4	33,0	9,8	12,8	7,1
Netto lånegjeld 1)	48,6	45,0	70,3	69,9	65,3	59,3
Lånegjeld (investeringsslån)	69,9	70,2	97,1	86,1	85,6	77,6
Arbeidskapital (bankinnskud mv + kortsiktige fordringer - kortsiktig gjeld)	30,9	24,4	22,3	21,2	17,9	17,8
Disposisjonsfond + ubundne investeringsfond 2)	11,8	12,0	10,9	9,8	10,2	7,8
Skatt på inntekt / formue	28,2	28,1	26,5	25,6	25,6	21,7
Rammetilskudd	36,6	36,0	35,2	36,5	36,6	46,0
Sum frie inntekter (skatt og rammetilskudd)	64,8	64,1	61,7	62,1	62,2	67,7

Netto lånegjeld er brutto lånegjeld fratrukket ubrukte lånemidler og utlån (Eidefoss og Husbankmidler).
Deler av lånegjelden blir betjent av øremerkede statlige tilskudd.

Økonomi - sammenligning med andre

Økonomiske nøkkeltall for Dovre kommune 2010 er vist i tabellene nedenfor (ref. årsmelding)

Sammenligning mot andre (R-2010) (% av sum driftsinntekter)	Dovre	Region	Kommune gr. 2	Oppland	Norge
Netto driftsresultat	-0,5	4,2	2,2	3,4	2,1
Netto rente- og avdragsutgifter	0,8	-0,1	3,1	1,8	2,4
Netto lånegjeld	65,3	53,1	67,0	54,6	52,3
Arbeidskapital (bankinnskudd mv + kortsiktige fordringer - kortsiktig gjeld)	17,9	27,2	21,8	26,0	21,6
Skatt på inntekt og formue	25,6	24,0	28,5	30,9	40,1
Rammetilskudd	36,6	33,6	30,3	26,4	18,7
Eiendomsskatt	0,6	2,5	2,4	2,5	2,3
Konsesjonskraftinntekter	0,0	1,8	0,4	0,5	0,2

De siste fem årene, t.o.m. 2010 har det vært investert omlag 127 mill. kr. Hovedtyngden har skjedd innen to områder: oppgradering av anlegg og ledningsnett innenfor vann- og avløpsområdet og industrihallen på Dombås. Videre har det vært opprustning av barnehager, tiltak innen boligformål og IKT-investeringer.

Regionalt samarbeid

Den vedtatte samarbeidsavtalen for Regionrådet sier følgende i § 2, Formål:

*”Regionrådet er eit politisk organ som skal fremje regionen sine interesser gjennom å :
medverke til større openheit, utvikle samarbeidsevna og gjensidig informasjon mellom kommunane arbeide for å nå
mål og prioriterte tiltak i regionens årlege handlingsplan leggje til rette for næringsutvikling, med særleg vekt på å :*

- arbeide for gode vilkår for nyetableringar*
- vidareutvikle eksisterande næringsliv*
- arbeide for etablering av offentlege arbeidsplassar*
- drive politisk interessearbeid overfor overordna myndigheiter i distriktpolitiske spørsmål.*

- samordne kommunane sine høyringsuttaler der ein finn det tenleg.
- arbeide for interkommunale samarbeidstiltak til beste for regionen sine innbyggjarar
- arbeide for å profilere regionen som ein attraktiv tilflyttarregion.

Dette er ikkje til hinder for interkommunalt samarbeid mellom to eller fleire kommunar på område som ikkje er heimla i samarbeidsavtala”.

Oversikt over regionale og interkommunale samarbeidsordninger pr. 2012:

[illegible]

En rekke offentlige dokument gir føringer for den kommunale planleggingen

4 Overordnede premisser for den kommunale planleggingen

Overordnede premisser for kommuneplanen i Dovre

- Plan- og bygningsloven og kommuneloven
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
- Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag

Andre viktige regionale og nasjonale føringer (ikke uttømmende):

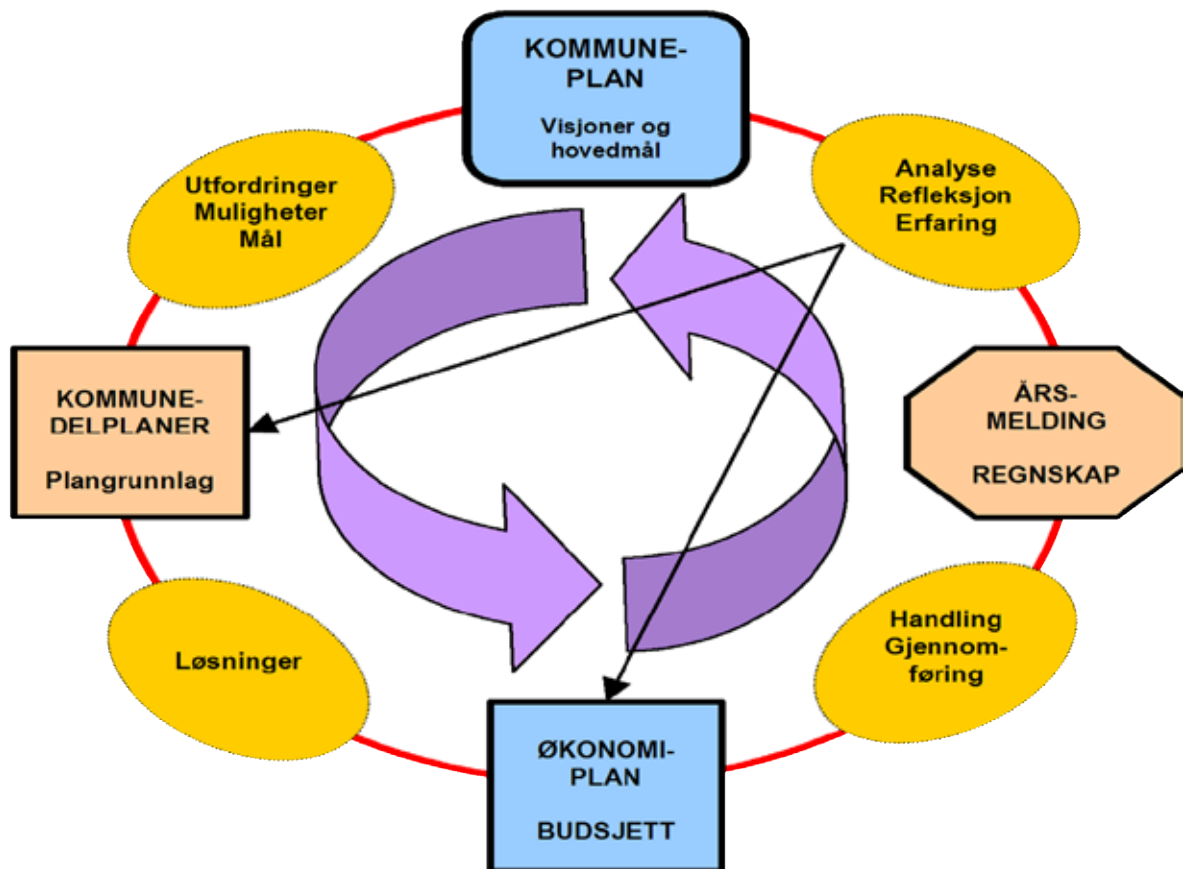
- St.meld. nr. 16 (2002-2003): "Resept for et sunnere Norge"
- St.meld. nr. 21 (2005-2006): "Hjarte for heile landet – Om distrikts- og regionalpolitikken"
- St.meld. nr. 26 (2006-2007): "Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand"

- St.meld. nr. 47 (2008-2009): "Samhandlingsreformen"
- Regional plan for Rondane.
- Regional plan for Dovrefjellområdet
- Verneplan for Dovrefjellområdet, inkl. forvaltningsplan.
- Verneplan for Rondaneområdet, inkl. forvaltningsplan.
- St.meld. nr 9
- Regional plan for folkehelse
- Regionplan for helsesamarbeid i Nord-Gudbrandsdalen

Andre kommunale planer

Kommuneplanen skal være overordnet alle andre kommunale planer (sektor- og delplaner). Det skal derfor være god sammenheng mellom kommuneplanen og andre kommunale planer.

Planhjulet viser sammenhengen

Ved Snøhetta

5 Hvordan skal Dovre-samfunnet utvikles?

5.1. Befolkningsutvikling

Dovre kommune må ha løpende kunnskap om grunnene til fra- og tilflytting. Fra 1995 har folketallet i Dovre hatt en negativ utvikling. Siden 2002 er dette imidlertid flatet noe ut og nedgangen de siste 10 år er på 147 personer.

Dette har flere grunner:

- Strukturrasjonalisering i landbruket, der gardene i stor grad er blitt til enmanns- eller deltidsarbeidsplasser.
- De store årskullene født rundt 1970 flyttet ut for å ta utdanning og mange fikk seg arbeid og bosatte seg andre steder.
- Nedlegging av arbeidsplasser (Tverrfjellet gruver, sagbruk, Forsvaret, Posten, Ligningskontor og reduksjoner innen jernbanen).
- Samfunnet generelt har hatt en sterkere sentraliseringstendens i de senere årene.

Befolkningsutvikling (forts.)

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Ivareta kommunens hovedmålsetting, ”Dovre er livskvalitet - du trives i Dovre” - Nedgang i folketallet, og en eldre befolkning	- Dovre skal være et lokalsamfunn med gode oppvekstvilkår for barn og unge, og med trygghet for helse og sosiale behov. - Vi skal ha tidsmessige nærmiljø som tar vare på det beste i våre tradisjoner og naturlige forutsetninger. - Dovre er, og skal fortsatt være ei levende bygd med liv og røre i grendene. - Utvikle et tjenestetilbud som utjamner ulikheter og skaper sosial tilhørighet. - Øke innbyggertallet i planperioden. Det skal rettes et særskilt fokus mot aldersgruppen 25 -45 år.	- Videreutvikle Dovreskogen, Dovre, Dombås og Hjerlann ut fra disse tettstedenes forutsetninger og muligheter. - Dombås skal gjennom samarbeid med næringslivet og kommunen utvikles videre som hovedservicesenter i kommunen, og for Lesja/Dovre/Folldal-regionen. - På Dombås skal det arbeides videre med utvikling av bymessige tilbud, fortetting, gode sentrumsfunksjoner, næringsarealer, gode kommunikasjoner for myke trafikanter, varierte botilbud og attraktive boligarealer helst innenfor 1 km fra sentrum (maksimalt 2 km). - Fleksibilitet mht å innvilge bruksendring fra fritidsbolig til helårsbolig der hvor forutsetningene for dette ligger til grunn. - Dovre kommune skal drive aktivt omdømmearbeid, kommunisere godt med ungdom som flytter ut for å ta utdanning, og utvikle en god tilflyttertjeneste med romslighet overfor nye innbyggere. - Sikre et framtidsrettet og utvidet videregående skoletilbud for Dovre og Lesja. - Utarbeide en bosettings- og integreringsplan.

Aktiviteter for alle er viktig for livskvalitet

5.2 Sysselsetting og næringsutvikling

Til tross for en relativt bredt sammensatt sysselsetting velger kvinner og menn fremdeles ganske tradisjonelt innenfor de ulike yrker. Kvinner velger særlig innen omsorgsykker, handel og skoleverk, mens

menn har noe bredere valgmuligheter. Det er behov for enda større bredde i valgmulighetene for begge kjønn, blant annet innen kunnskapsnæringer.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- For få nyetableringer. - Moderat/liten vekst i flere av bedriftene. - Omstillingsutfordringer for næringslivet ut fra generelle endringer i samfunnet. - Behov for å øke bredden i jobbmulighetene - Sysselsettingen i landbruket går ned. - Legge til rette for gode opplevelser.	- Næringsarbeidet i kommunen skal bidra til at bygdas ressurser blir brukt til å skape flere arbeidsplasser og økt trivsel. - Næringslivet skal sikres tydelige og gode rammevilkår for sin utvikling i bygda. - Dovre kommune skal ha omdømme som en næringsvennlig kommune. - Dovre skal ha en livskraftig landbruksnæring. - Dovre kommune skal ha gode, tilrettelagte tilbud som trekker turister til kommunen	- Dovre kommune skal ha et aktivt støtte- og veiledningsapparat som kan bidra til nettverksbygging, nyetableringer og videreutvikling av næringsliv og landbruk. - Dombås er motor for utviklingen i hele kommunen, og å utvikle et sterkt, attraktivt, konsentrert, estetisk og universelt utformet sentrum er nøkkel for å få vekst. - Videre utvikling av Jora Næringsområde og Høyveg industriområde i samarbeid med andre. Eventuelle nyetableringer innen industri og tilsvarende skal kanaliseres til disse områdene. - Videreføre samarbeidet med Nasjonalparkriket Reiseliv/Dovre Næringsforening og utvikle reiselivsmessig infrastruktur som informasjon, stier, løyper og attraksjoner. - Hytteområder lokaliseres nær tettstedene for å bidra til forsterking av sentrumsfunksjoner. Videreutvikle samarbeidet med hyttefolket som viktig ressurs for lokalsamfunnet. - Arbeide for utbygging og forbedring av vei- og jernbanenettet, og arbeide for at en fremtidig bane for høyhastighetstog skal gå gjennom kommunen og stoppe på Dombås. E-6 er den viktigste livsnerven for næring og sysselsetting, og skal fortsatt gå gjennom Dombås sentrum. - Legge til rette for at aktiviteten i landbruket blir opprettholdt og utviklet videre, at den dyrka jorda blir brukt til matproduksjon, og at kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet blir tatt vare på. - Være pådriver for en forsvarlig rovviltforvaltning som gjør det mulig å nytte utmarka til beite også framover. - Bidra til utvikling av gode modeller for lokal forvaltning av verneområder og lokalsamfunnets næringsmessige bruk av utmark og randsoner. - Jobbe aktivt for å sikre og utvikle HVSKS og Hjerleid som viktige arbeidsplasser og bidragsytere i lokalsamfunnet.

Kvalsvik Produksjon på Dombås

5.3 Omdømme og kommunikasjon

Omdømme dreier seg om omverdenens oppfatning av kommunen over tid. Et godt omdømme kan bidra til å hindre utflytting og stimulere tilflytting og etablering av nye arbeidsplasser – som er en forut-

setning for vekst og utvikling i kommunen. Nøkkelen til et godt omdømme ligger i egen atferd, men også i kommunikasjonen og i evnen til å etablere gode relasjoner til omverdenen.

Utfordringer	Mål	Veivalg
Manglende kunnskap og informasjon om kommunens fortrinn som bo- og etableringssted.	- Det er bred oppslutning i lokalsamfunnet om fokus på initiativet Opptur i Dovre og positiv omdømmebygging for hele kommunen. - Dovre er bedre kjent som et attraktivt sted for etablering av arbeidsplasser og som bosted.	Utvikle en strategi for omdømmebygging og kommunikasjon, og ta med omdømme som en fast del av kommunens øvrige delplaner, i tråd med kommunens etiske retningslinjer.

Verdibildet for Dovre kommune

5.4 Folkehelse og forbyggende helsearbeid

Kommunen skal være pådriver for et lokalsamfunn som gir innbyggerne mulighet for flest leveår med god helse.

Helsefremmende arbeid er den prosess som gjør folk i stand til å styrke og bevare sin helse.

Det handler om å ha aktiv innvirkning på egen situasjon.

Forebyggende helsearbeid er arbeid med å fjerne, redusere, begrense eller stenge ute kjente risikofaktorer for sykdom, skade eller lidelse.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Engasjere til felles innsats for god folkehelse. "Dovre er livskvalitet" - Imøtekomme sentrale foringer og lokale utfordringer innen folkehelsearbeid, basert på fakta fra lokal helseoversikt. - Øke kunnskap om folkehelsearbeid internt i organisasjonen Dovre kommune.	- Forebyggende og helsefremmende arbeid vekker engasjement og motiverer til ansvar for egen helse under motto "Aktiv og frisk i Dovre" - Samarbeidspartnere brenner for folkehelsearbeid - Dovre har gode helse- og levevilkår. - Sunn helseatferd er styrket i forhold til fysisk aktivitet, kosthold/ernæring, rus/tobakk. - Folkehelsearbeid er implementert i hele vår organisasjon, blant ansatte og politikere.	- Bevisstgjøre felles ansvar for holdningsskapende innsats i egen organisasjon og samfunnet. - Bidra til samarbeid på tvers av offentlig, privat og frivillig sektor. - Skaffe helseoversikt ved samordning av faktaopplysninger fra kommunen, fylket og spesialisthelsetjenesten. Benytte samfunnsmedisinsk kompetanse. - Kartlegge risikogrupper innen helse og utfordringer innen miljørettet helsevern. - Tilby varierte botilbud, nærmiljøanlegg og satse på gang-og sykkelveier. - Sørge for helsefremmende innsats som gir økt opplevelse av mestring i barnehage, skole og arbeidsliv. - Tilby variert og bredspektret idretts- og kulturtilbud. - Ha riktig kompetanse og kapasitet på Frisklivssentralen og fortsette satsing på fysak, friluftsliv og hverdagsaktivitet. - Øke forståelse og engasjement for folkehelsearbeid gjennom opplæring av ansatte og politikere. - Integrere folkehelseperspektiv i alle kommunale planer, inkludert universell utforming. - Ressursene i prosjekt folkehelse og levekår organiseres i ordinær kommunal drift.

5.5 Oppvekst

Innenfor definisjonen av oppvekst ligger barnehager og skoler, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, jordmortjeneste, barneverntjeneste og psykisk helsevern

for barn og unge, oppfølgingstjenesten og leksehjelp samt ansvar for driften av ungdomsrådet. Området består i all hovedsak av lovpålagte tjenester.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Å sikre barns deltagelse, vekst og utvikling uavhengig av levekår og livssituasjon. - Tidlig avdekking av barns behov for hjelp. - Realisering innenfor det ordinære opplæringstilbudet av elevenes rett til inkludering og tilpasset opplæring. - Frafall i videregående skole. - Sannsynlig nedgang i elevtallet i grunnskolen.	- Helsevesen, barnevern, PPT, barnehage og skole forebygger gjennom å oppdage barns utfordringer tidlig og setter raskt inn riktige tiltak. Flere får hjelp i de første leveårene enn i ungdomsskolealder. - Elevenes rettigheter til tilpasset opplæring og inkludering er i størst mulig grad sikret innenfor den ordinære opplæringen. Spesialundervisningen omfatter under 4 % av elevene. - Frafall i videregående skole er redusert gjennom at grunnskolen har intensivt arbeid med å styrke elevenes motivasjon og arbeidsinnsats. Frafallet er under 5 % av elevene. - Antall lærlingplasser i kommunen er økt. - Kommunen har tatt stilling til om nedgangen i elevtallet skal få konsekvenser for skolens drift og i tilfelle hvilke. - En mobbefri skole.	- Tverrfaglig og systematisk oppfølging av barn med behov for hjelp. Særlig vekt på gjennomføring av Handlingsplan 0-6 år. - Gjennomføring av "Ny skole". Formålet er å styrke ordinær opplæring fra 1. klasse og ut grunnskolen slik at skolen har bedre muligheter til å dekke alle barns behov for inkludering og et tilpasset opplæringstilbud. - Systematisk bruk av vitenskapelig basert metode for bedre elevmotivasjon. Dessuten vekt på godt læringsmiljø, god relasjon elev-lærer og godt samarbeid heim-skole. - Antall lærlingplasser i kommunen økes. - Innhenting av kunnskap om de utfordringer og muligheter som et synkende elevtall innebærer. En bredt anlagt drøfting munner ut i en avgjørelse av hva som er den beste løsningen. - Nulltoleranse for mobbing

Barna - vår viktigste framtidsressurs

5.6 Kultur og idrett

Både tradisjonell kultur og idrett faller innenfor kommunens arbeidsområde.

Det er kommunens oppgave å stimulere til bredde, samtidig som talent og dyktighet fremheves og anerkjennes.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Tilrettelegge for ulike arenaer for kulturell aktivitet. - Et bredt kulturtilbud og bedre synliggjøring av de kulturelle aktivitetene i kommunen. - Kultur i fokus innen folkehelsearbeidet. - Opprettholde og utvikle variert idretts-tilbud og gode anlegg	- Bedre egnede arenaer for kulturell fremvisning er opparbeidet. - Økt kulturelt tilbud i Dovre. - Kultur er inkludert i større grad innen folkehelsearbeidet. - Sunne innbyggere med gode tilbud som fremmer fysisk aktivitet. - Sunne innbyggere som er aktive brukere av ulike folkehelse-tilbud. - Nasjonale og internasjonale konkurranser blir lagt til ski- og skiskytterarenaen på Dombås.	- Tilrettelegge for nye og mer tilpassede arenaer enn dagens. - Videreutvikle samarbeide med de frivillige og bidra med nettverksbygging. - Interkommunale samarbeid om arrangementer. - Benytte de profesjonelle kulturelle ressursene i kommunen. - Tettere samarbeid mellom næring, arrangement og kultur. - Ved universell utforming sørge for at flest mulig kulturelle aktiviteter og attraksjoner blir tilgjengelige for alle. - Utvikle lavterskeltilbud gjennom lag og foreninger, f. eks innen håndverk, foto og fysisk aktivitet. - Tettere samarbeid mellom kommune, næringsliv og idretten for å opprettholde gode anlegg for utøvelse av fysisk aktivitet. Tilbudene skal også fremme vårt særpreg som en turistkommune. - I samarbeid med Dombås Idrettslag og næringslivet utnytte de muligheter en ny og moderne ski- og skiskytterarena gir. - Støtte idrettslagene økonomisk med tiltak som kommer hele befolkningen til gode.

5.7 Helse, sosial og omsorg

Området helse, sosial og omsorg skal ivareta befolkningens behov for tjenester etter lov om kommunal helse- og omsorg, slik som legetjenester, fysio-/ergoterapi, helsestasjon, skolehelsetjeneste, jordmortjeneste, psykisk helse, hjemmesykepleie,

sykehjemsplasser, økonomisk sosialhjelp og miljøarbeidertjeneste. Området er administrert fra 4 ulike virksomheter: Helse- og rehabiliteringsavdelingen, pleie- og omsorgsavdelingen, barne- og ungdomsavdelingen og NAV.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Samhandlingsreformen krever gode ressurser og høy grunnkompetanse i tillegg til spisskompetanse på mange ulike fagfelt. - Store utbetalinger av sosialstønad. Høyt antall mottakere, og for mange av disse er unge (<25 år). - Perioder med stort overbelegg på Fredheim. Flere av beboerne kan klare seg med et lavere omsorgsnivå.	- At kommunen har nok ressurser og kompetanse til den forventede økningen både i antall brukere og brukere med spesielle og sammensatte behov. - At kommunen gjennom godt forebyggende arbeid holder behovet for kurative tjenester lavt. - At antall unge mottakere av økonomisk sosialhjelp er på regiongjennomsnittet. - Kvaliteten på helsetjenestene i kommunen er tilpasset behovet og kostnadene er om mulig redusert. - At personer med særskilte behov mottar tjenestene fra riktig omsorgsnivå. - Robust helsetilbud til alle kommunens innbyggere (feiing, brannsjef, politi, lege og NLA).	- Kompetanseplan inkl. plan for rekruttering av nøkkelpersonell. - Kompetansehevende og rekrutterende tiltak: - Nært samarbeid med sykehusene og NGLMS. - God tilrettelegging og utnyttelse av telemedisinsk utstyr. - Høyt fokus på gode fagmiljø, arbeidsmiljø. - God kontakt med skoler/studiesteder. - Høyt fokus på forebyggende tjenester. - Fokus på barn i risikofamilier; fedme, diabetes, annet. Gi tidlig tilbud om oppfølging. - Fortsette arbeidet med å redusere behovet for sosialhjelp og ha fokus på å motivere for meningsfull aktivitet (arbeidsrettet), spesielt for å redusere antall unge mottakere. - Utarbeide handlingsplan for tiltak, inkludert forebyggende arbeid. - Tilrettelegge et omsorgsnivå som dekker brukernes behov på ulike nivå. - Arbeide for å samle flest mulig av blålystjenestene.

*Gode helse-
tjenester
er avhengig
av godt
kvalifisert
personell.*

5.8 Et inkluderende samfunn - universell utforming (UU)

UU defineres slik:

Universell utforming betyr at produkter og omgivelser er laget for å kunne brukes av alle, i så stor utstrekning som mulig, uten ytterligere tilpasning eller spesiell utforming.

Prinsippet om universell utforming vil bedre situasjonen for mennesker som tidvis eller permanent har fysiske og psykiske begrensinger, og uten at dette vil medføre ulemper for personer uten funksjonshemminger.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Øke fokus på Universell Utforming i samfunnet. - Sikre at produkter tilfredsstiller krav til Universell Utforming	- Alle kommuneplaner og relevante reguleringsplaner som vedtas, har retningslinjer og bestemmelser om UU. - Offentlige uterom, kommunale og private bygg med publikumsfunksjoner er universelt utformet innen 2025 (lovregulert). - Kommunen benytter universelt utformede produkter	- Definisjon og forståelse av UU legges til grunn for arbeid med UU innen de ulike sektorene. - Skolere ansatte og politikere. - Kartlegge dagens standard på offentlige uterom, kommunale og private bygg med publikumsfunksjoner med tanke på krav i lov og forskrift. - Handlingsplan for utbedring i henhold til kartleggingen, med kostnadsberegning som er forankret med økonomiske bevilgninger. - Kommunen har utarbeidet konkrete planer for universell utforming av kommunale bygg åpne for publikum. - Som ledd i folkehelsesatsingen: Videre utbygging av gang- og sykkelveier i hele kommunen, tilrettelegge for naturopplevelser og bygge sammenhengende gang og sykkelvei over Dovrefjell. - UU er synliggjort i regelverket for anskaffelser.

5.9 Beredskapshensyn og samfunnssikkerhet

En grunnleggende forutsetning for trivsel er at mennesker føler seg trygge. Trygghet innbefatter for eksempel personlig og økonomisk sikkerhet, helse, velferd og beredskap i forhold til ulykker og sykdom. Et robust lokalsamfunn forutsetter kjennskap til risikofaktorer, og til egne og andres beredskapsmessige sterke og svake sider, samhandling og helhetstenkning.

Samfunnssikkerhet og beredskap handler om samfunnets evne til å forebygge og håndtere uønskede hendelser, redusere skadevirkningene når de skjer, og evne til å komme tilbake til det normale så snart som mulig på en rekke områder. I dette arbeidet er det kommunen som har ansvaret innen egne geografiske områder.

Utfordringer	Mål	Veivalg
Økt sårbarhet gjør det nødvendig å ha et vedvarende fokus på samfunnssikkerhet og beredskap. Endringer i samfunnet, klimaet og trusselbildet krever et dynamisk syn på denne delen av samfunnsplanlegging. Evne til rask endring og om-disponering av ressurser og innsatsmidler, og ikke minst tilegnelse av kompetanse på nye områder er en viktig faktor.	- Et trygt og robust lokalsamfunn. - Dynamisk og ajourført risiko- og sårbarhetsanalyse som grunnlag for planlegging, forvaltning og saksbehandling. - Tilstrekkelig og øvd beredskapskompetanse og ressurser til å redusere konsekvenser og gjenopprette normaltilstand så raskt som mulig	- Tverrfaglig styringsgruppe med ansvar for løpende ajourhold av kommunens ROS-analyse og samordning av beredskapsplanverk. - Kvalitetslosen brukes som verktøy for å dokumentere ROS. - Oppdatert og samordnet beredskapsplanverk med operativt fokus. - Hensiktsmessig og øvd beredskapsorganisasjon. - Utvikle og ta i bruk geografiske informasjonssystemer (GIS) lokalt.

5.10 Klima og energi

Dovre kommune har et ansvar både for å redusere egen energibruk og for å legge til rette for energiøkonomiserende løsninger i lokalsamfunnet.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Redusere energibruken i organisasjonen Dovre kommune og i Dovresamfunnet. - Øke kunnskapsnivået omkring energibruk - Redusere bruken av ikke-fornybare energikilder.	Reduksjon av klimagassutslipp Kommunen skal aktivt bidra til at nasjonale målsettinger for reduksjon av klimagasser på 30% innen 2020 blir nådd. Energiomlegging og energieffektivisering Forbruket av strøm til oppvarming og belysning reduseres i tråd med nasjonale målsettinger, og med minimum 10% innen 2015. - Bruken av fornybar energi er økt med 30 %.	- Tilrettelegge for nye energiformer i offentlige bygg, private næringsbygg og i private boliger. - Redusere energibruken i egen bygningsmasse ved ulike ENØK tiltak. - Stille miljøkrav til leverandører og produkter om blant annet energiforbruk, energikilder, utslipp og avfallsmengde. - Å bidra til å informere innbyggerne slik at de blir bevisstgjort på hvilke faktorer og tiltak som kan redusere klimautslippene. - Gjennom de kommunale planprosessene skal det tenkes klima og energi i alle ledd. - Sette energikrav i kommunal saksbehandling i henhold til plan- og bygningsloven og utarbeide egne retningslinjer og forskrifter. - Energi- og klimakonsekvenser skal vurderes i alle kommunale planprosesser og ved kommunale innkjøp. - Kommunen skal stimulere til et aktivt skogbruk og til driftsformer i jordbruket som minimerer utslipp av klimagasser.

5.11 Vann, avløp og renovasjon

Tjenesten omfatter drift og vedlikehold av fysiske anlegg for vannforsyning, avløps- og avfalls-

håndtering. Kommunen er tillagt myndighet gjennom ulike lover innenfor området .

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Drikkevann – opprettholde god vannkvalitet. - Avløp – sanering av ledningsnett og tilknytning av nye områder. - Avløp i spredt bebyggelse – sikre at anleggene fungerer som forutsatt. - Renovasjon – redusere avfallsmengden.	- Nytt vannverk for Dovreskogen. - Rehabilitering av Dovreskogen renseanlegg. - Sanering av ledningsnett vann og avløp – hindre lekkasje. - Sanering av ledningsnett avløp – hindre innlekkasje av overvann. - Oppfylle krav i henhold til utslippstillatelser. - Følge opp pålegg for avløpsanlegg i spredt bolig- og fritidsbebyggelse. - Oppnå vannkvalitetskrav som er fastsatt for bekker, elver og vassdrag. - Holdningsskapende arbeid i forbindelse med renovasjon – større grad av gjenvinning.	- Hovedplan vannforsyning – revisjon. - Hovedplan avløp – revisjon. - Saneringsplan vann og avløp – revisjon.

5.12 Kommunale bygg, anlegg, veg og trafikk

Planen har som målsetting å øke kommunens innsats innenfor trafikksikkerhetsarbeidet. Hovedsatsningsområder vil være fysiske tiltak og holdningsskapende arbeid.

Tjenesten omfatter drift og vedlikehold av fysiske anlegg for vannforsyning, avløps- og avfallshåndtering.

Utfordringer	Mål	Veivalg
• Det er ikke gode løsninger for myke trafikanter alle steder i kommunen. • Bedring av standard på de kommunale vegene, høyere grad av dekkefornyelse, oppgradering/utviding av gatebelysning samt bedring av trafikksikkerhet. • Holdningsskapende arbeid – både for myke trafikanter og kjørende. • Varierende standard på kommunale bygg.	• Øke trafikksikkerheten på alle vegene i kommunen. • Bedring av standard på kommunale veger. • Økt satsing på holdningsskapende arbeid. • Økt satsing på vedlikehold av bygningsmassen, samt effektiv ressursutnyttelse slik at bygningene ikke forfaller. • Kommunale bygg er tilgjengelig for alle. • Sammenhengende gang-/sykkelvei fra Dovreskogen til Dombås.	• Hovedplan og vedlikeholdsplan for kommunale veger og bygninger. • Kommunen skal ikke ta over flere private veger og en skal vurdere tilbakeføring av veger til privat eie. • Arbeide mot sentrale myndigheter for å få sammenhengende gang- og sykkelveger i kommunen. • Rullere trafikksikkerhetsplanen – fokus på både fysiske tiltak og holdningsskapende arbeid.

Brubygging over Hondyrju (tur- og sykkelveg)

5.13 Organisasjonen Dovre kommune

Ny administrativ organisasjonsmodell ble iverksatt fra 01.09.2008. Man gikk da bort fra etatsmodellen og over på en modell basert på virksomheter, direkte under rådmannen. En såkalt flat struktur. Modellen er i samsvar med den politiske organisering, uten hovedutvalg. Det har seinere vært noen organisasjonsmessige endringer/tilpasninger. Modellen

oppleveres som god, med klare kommando-/ansvarslinjer. Det er utarbeidet både et politisk og administrativt delegeringsreglement. Det er viktig at modellen ikke blir statisk, men at den utvikles i tråd med behovene i kommunen og endringer i samfunnet for øvrig.

Utfordringer	Mål	Veivalg
Opprettholde god og riktig kvalitet på tjenestene med stadig økende krav og forventninger fra myndigheter og brukere/innbyggere	- Dovre kommune skal kunne utføre pålagte oppgaver på en effektiv måte, og skal følge gjeldende regelverk. - Medarbeiderne er kommunens viktigste ressurs for å oppnå sine mål. De ansatte i Dovre kommune skal inneha den kompetansen som er nødvendig for å utføre sitt arbeid etter de målsettinger som er definert.	- Organisasjonen Dovre kommune må være fleksibel, oversiktlig og velfungerende, både administrativt og politisk. - Kompetansen hos medarbeidere skal utvikles etter behov og ved bevisst og aktiv nyrekruttering. - Kompetanseplanen rulleres årlig. Det skal satses særskilt på kompetanseutvikling innen IKT og ny teknologi som kan effektivisere og lette arbeidsprosesser. - Aktiv og profesjonell rekruttering av ansatte, herunder styrke lærlingeordningen. Rekrutteringsstrategi skal utarbeides. - Kommunens arbeidsgiverpolitikk skal utvikles videre gjennom godt samarbeide mellom politikere, administrativ ledelse og ansattes representanter. - Videreutvikle samarbeidet i regionen om videregående opplæring, desentralisert høyere utdanning og samarbeid med utdanningsinstitusjoner utenfor regionen med tanke på rekruttering og kompetanseutvikling. - Vurdere egne kommunale opplæringsopplegg (evt. kombinert med arbeid) for fremmedspråklige som bosetter seg i Dovre. - Regelmessige medarbeiderundersøkelser, der resultater og utvikling kan måles over tid. - Etablere system for brukerundersøkelser og bruke resultatene i arbeidet med utvikling av egen organisasjon og tjenester. - Revidere det politiske delegeringsreglementet hver kommune-styreperiode (innen utløpet av året etter kommunevalget). - Kommuneadministrasjonen bør i planperioden vurderes samlet og flyttet til Dombås. Dette ut i fra organisasjonsmessige, arbeidsmiljømessige og økonomiske årsaker.

5.14 Økonomi

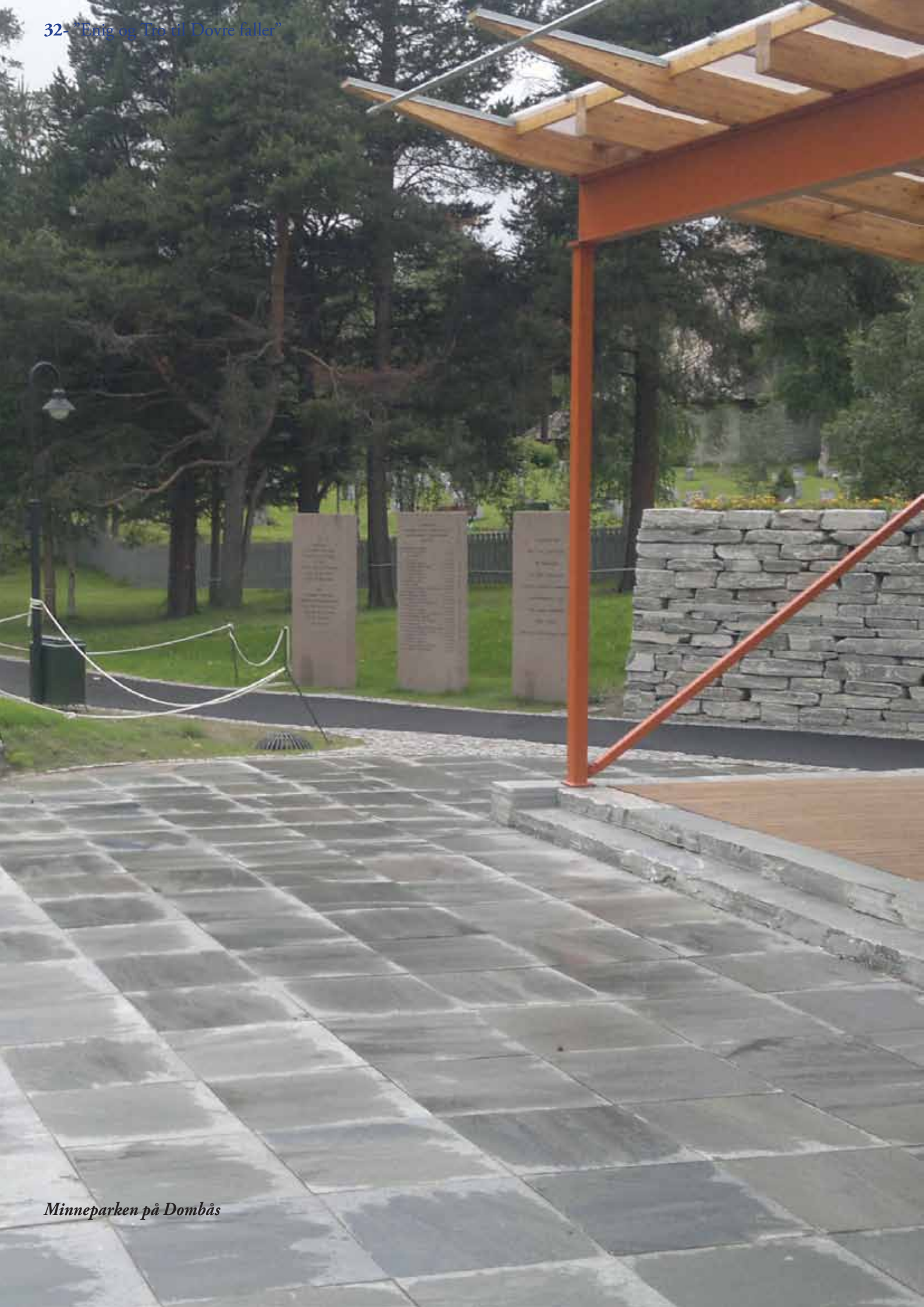
Utfordringer	Mål	Veivalg
- Sikre god sammenheng mellom kommuneplanen og økonomiplanen - Sikre ressurser til viktige tiltak som bør prioriteres i løpet av planperioden	- Kommuneplanens mål og retningslinjer skal legges til grunn for arbeidet med økonomiplanen og prioritering av tiltak - Kommunens økonomi skal styres slik at prioriterte oppgaver kan løses i samsvar med kommuneplan og økonomiplan. - Kommunens økonomi skal styres slik at følgende måltall oppnås: - Netto driftsresultat bør være 2-4%. - Disposisjonsfond bør være minst 10% av brutto driftsinntekter. - Langsiktig lånegjeld bør ikke overstige 70% av brutto driftsinntekter	- Styring- og resultatmålingssystem tas i bruk for å ytterligere forbedre og utvikle driften og de kommunale tjenestene. - Det må løpende foretas en avveining av behovet for midler til løpende drift opp mot midler til nye tiltak. - Kommunens fulle inntekspotensiale må vurderes tatt i bruk dersom en ikke på annen måte kan gjennomføre prioriterte tiltak og samtidig beholde ett forsvarlig driftsnivå. - Driftsnivået må vurderes dersom de økonomiske måltallene ikke kan oppnås på annen måte

5.15 Interkommunalt samarbeid

Som oversikten under faktadelen viser, er det et utstrakt samarbeid i Nord-Gudbrandsdal-regionen. Samarbeidet kan avtales mellom alle seks kommunene, eller mellom to eller flere, avhengig av hensiktsmessighet, beliggenhet mm. Rekrutterings- og

kompetanseutfordringene vil være avgjørende for videre samarbeid i regionen. Innen helse og omsorg utvikler det seg et godt og viktig samarbeid. For andre framtidige samarbeidsområder nevnes stabs- og støttefunksjoner, eks. lønn, skatt, fakturering m.v.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Ny rettighetsbasert lovgivning på mange områder og et stadig mer komplisert samfunn, vil trolig føre til at behovet for samarbeid vil øke i årene framover. - Interkommunale og regionale samarbeidsordninger gir utfordringer i forhold til folkevalgt styring og økonomisk kontroll.	- Det regionale samarbeidet skal bidra til å løfte regionen samlet sett innen områder som kommunene ser seg tjent med å stå sammen om. - Samarbeidet skal gi positive virkninger blant annet innen områdene teknisk infrastruktur, tjenesteproduksjon, forvaltning, næringsutvikling, kompetanse, kultur og interessearbeid.	- Dovre kommune støtter de vedtatte formålene i Regionrådets samarbeidsavtale. - Samarbeidsordningene skal organiseres slik at de er under folkevalgt styring både innholdsmessig og økonomisk. - Felles tjenesteproduksjon skal videreutvikles. - Samarbeidet skal organiseres slik at en utnytter lokale fortrinn i hele regionen. - Være en aktiv part i å utvikle interkommunalt samarbeid, og søke samarbeid der en mener at lokalsamfunnet i Dovre er tjent med det. - Ved organisering og lokalisering av eksisterende og nye samarbeidstiltak, skal det legges vekt på å utnytte ulike fortrinn og satsinger som gjøres i alle kommunene.

Utsikt over Dovreskogen

6 Arealpolitikk

6.1 Landbruk

Fakta:

Nasjonale målsettinger (St.meld. nr 9 (2011-2012): ”Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords.”) sier: *”Det skal legges til rette for økt produksjon av jordbruksvarer som det er naturgitt grunnlag for og som markedet etterspør, slik at selvforsyningsgraden kan opprettholdes. Det er viktig med et aktivt og bærekraftig landbruk over hele landet, og en variert bruksstruktur. Det ønskes en raskere omsetningstakt av landbrukseiendommer og at ubebodde eiendommer blir brukt til boliger.”*

Dovre kommune har vel 31600 dekar jordbruksareal i drift. Tendensene er at det aktive jordbruksarealet i kommunen øker. Samtidig ser man at mindre, tungdrevne areal går ut av drift.

Dovre kommune fikk i 2010 godkjent en endring/utviding av sin ”Forskrift om nedsett konsesjongrense” som et ledd i dette arbeidet.

Bruken av utmarksbeite har tradisjonelt vært veldig viktig for husdyrproduksjonen i Dovre. Beregning av antallet føreheter høstet av sau og storfe i utmarka viser dette: omtrent 1,4 millioner føreheter i året. I tillegg kommer beiting med geit, hest og villrein, som til sammen utgjør omtrent 800.000 – 900.000 føreheter i året.

Det er cirka 310 landbrukseiendommer i Dovre kommune. Det er fast bosetting på i underkant av 240 av disse.

Når det gjelder skogsdrift har aktiviteten i Dovre vært rimelig stabil, men lavere enn ønskelig de siste årene. Cirka 4 000 m³ tømmer ble tatt ut i 2010.

34- ”Enig og Tro til Dovre faller”

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Færre aktive gårdsbruk fører til mer leiejord og mer intensiv drift. Dette fører til at tungdrevne og marginale jordbruksareal går ut av drift og gror igjen. - I en tid med bruksnedleggelse er det en utfordring å stimulere til økt rekruttering i landbruket. - I forbindelse med jordlovs- og konsesjons-lovsbehandlinger må en søke å oppnå gode bruksrasjonaliseringer for å legge til rette for en god og aktiv drift av jordbruksarealet i kommunen. - I tillegg til bruksnedleggelse ser en og at stadig flere gir seg med husdyrbruk. Dette fører til utfordringer i forhold til utmarksbeiting og skjøtsel av kulturlandskapet. - Omtrent 80 landbrukseiendommer i Dovre kommune, gjerne småbruk, står ubebodde. En bør søke å finne muligheter for å få tatt i bruk den ressursen disse tomme brukene/boligene representerer. - Effektiviseringen innen det tradisjonelle landbruket fører til nedgang i sysselsettingen innen næringen.	- All eksisterende dyrket jord skal være i drift - Økt rekruttering til landbruket - Styrket beitenæring/ økt beitebruk - Økt bosetting på småbruk og nedlagte/ ikke aktive bruk - Økt tømmer-avvirkning - Økt aktivitet og sysselsetting i landbruket.	- Søke å oppnå gode bruksrasjonaliseringer - Legge til rette for rekruttering innen landbruket og legge til rette for gode generasjonsskifter. - Stimulere til økt bruk og skjøtsel av utmarka (beiting) via ulike tilskuddsordninger. - Legge til rette for skjøtselstiltak i kulturlandskapet - Styrking av boplikten gjennom restriktiv håndtering av konsesjonslov og Forskrift om nedsatt konsesjonsgrense ("0-konsesjon") - I større grad enn i dag tillate fradeling av tun til boligformål på småbruk. Fradeling skal i så fall skje til helårsbolig, altså en streng håndheving av 0-konsesjon med krav om boplikt i slike tilfelle. - Fradeling gjelder <i>ett/en</i> tun/tomt/bolig Øvre arealgrense på eiendom for å tillate fradeling av tun: * maks 20-25 dekar fulldyrket og/eller overflatedyrket jord, eller * maks 50 dekar produktiv skog, eller * maks 70 dekar totalareal - Eventuell seter skal følge jorda, uavhengig av om ny eier har seter fra før eller ikke. Setra kan etter ny seterforskrift benyttes til tilleggsnæring. - Fradeling kan bare tillates hvis det ikke skaper driftsmessige ulemper for landbruket i området - Stimulere til økt avvirkning av tømmer gjennom ulike tilskuddsordninger. - Det må utarbeides en strategi som ser helheten i de ressurser landbruket rår over innen jord, skog og utmark. Stimulering av tilleggsnæringer, gründervirksomhet og muligheter som de store verneområdene gir er sentrale moment.

Løken seter i Grimsdalen

6.2 Setre

Fakta

Det er cirka 240 setre i Dovre. De fleste av disse ligger på Dovrefjell, i Grimsdalen eller i vigga langs vestsida, men og noen mer spredt og enkeltvis. En seter består ofte av minst tre hus; seterstue, kokhus og fjøs. Både bygningene og miljøet rundt setrene, med element som gamle løe, gjerder, bruer, råk og lignende, er viktige kulturminner i kulturlandskapet, med stor kulturhistorisk verdi.

Fjellova og Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenningene (”Seterforskrifta”) regulerer utnytting av retter og lunnende m.m. i statsallmenningene, og skal sikre at allmenningene blir brukt på en måte som fremmer næringslivet i bygda og tar vare på naturvern- og friluftslivsinteressene.

Forvaltningsplanene for verneområdene på Dovrefjell og i Rondane legger en del føringer og rammer for bebyggelse innenfor verneområdene.

Utfordringer	Mål	Veivalg
• Bruk av setre og utmark er et viktig grunnlag for husdyrholdet i Dovre. Det vil framover bli viktig å sikre setrene og utmarka som en viktig ressurs for gardene i bygda. • En ønsker å opprettholde seterdriften i kommunen, men det er i dag svært få som driver tradisjonell setring med melkeproduksjon i Dovre. • Mange av seterhusene er verdifulle kulturminner som det er viktig å ivareta. En ser dessverre at alt for mange seterhus forfaller.	• Sikre setrene og utmarka som ressurser for gardene i Dovre. • Opprettholde bruk av setrene i Dovre. • Drift av seterkveene/dyrka arealene i fjellet. • Vedlikeholdt bygningsmasse på setrene	• Legge opp til en restriktiv jordlovsbehandling i saker der setre blir søkt fradelt til fritidsformål. Setrene skal følge den dyrka jorda/jordbruksenheten. Dette gjelder og i tilfeller der jord blir solgt som tilleggsjord til landbruks-eiendom som har seter fra før. • Legge til rette for aktiv bruk av setrene på Dovrefjell og Grimsdalen (”moderne” seterdrift, inkluderer og bruk av setrene i tilleggsnæring, så som småskala turistvirksomhet). • Se næringsutvikling og kulturminnevern i sammenheng for å legge til rette for en best mulig utnyttelse av setrene, samtidig som en vedlikeholder og tar vare på kulturminnene som setrene representerer.

Verkjesetre i Grimsdalen

*Eksempel på Måsåhus:
Bruvoll-buset i Grimsdalen*

6.3 Måsåhus og andre mindre buer i utmarka

Fakta

Begrepet måsåhus er spesielt for Dovre. Mange av gardene har et lite hus i fjellet, der de overnattet da de hentet ned mose (reinlav) som føring til husdyra. Noen av disse husene er i dag restaurert til

fritidshus, mens andre har omtrent samme standard som før. I tillegg finns det jakt-, fiske- og gjeterbuer som har omtrent samme utseende og standard som måsåhusene.

Utfordringer	Mål	Veivalg
Det er viktig at både måsåhus og andre jakt-, fiske- og gjeterbuer i fjellet blir ivaretatt og at de blir regnet som en ressurs til garden.	- Sikre at måsåhus og andre buer i fjellet blir tatt vare på, og restaurert og våla etter tradisjonell byggeskikk og slik at bygningene sin kulturhistoriske verdi ikke blir forringet. - Sikre at slike buer, i de tilfella de tilhører en gard, ikke blir fradelt, men fortsatt består som en ressurs for garden	- Legge til rette for restaurering og vedlikehold av bygningene i fjellet etter prinsipp innen tradisjonell byggeskikk og bygningsvern. - Slike tiltak kan få økonomisk støtte gjennom mellom annet kommunale SMIL-tilskudd og Kulturminnefondet. - Buer under 15 m2 kan utvides til dette arealet. Buer over 15 m2 kan ikke utvides, men de kan restaureres innenfor eksisterende areal. - Gå igjennom rutiner for fradeling av måsåhus og i samarbeid med styrene i sameiene få på plass en god formell behandling av disse sakene. - Jordlovs- og eventuell Plan- og bygningslovsbehandling

Kulturlandskap i Dovre - Budsjord

6.4 Kulturvern

Kulturlandskap

Fakta

Kulturlandskap er landskap som er formet av mennesket sin bruk over lang tid. Tradisjonell landbruksdrift har formet det meste av områda i Dovre gjennom dyrking på innmark, beite for husdyr i innmark og utmark og bruk av utmarka til slått, beite og skogen til byggematerialer og brensel.

Verdien av kulturlandskapet er knyttet til utseende/ det estetiske og biologisk mangfold skapt gjennom bruken av området. På områder som er hardt beita eller slått over lang tid, finner en spesielle planter, lav og sopp som preger vegetasjonen i områder, jf. biologisk mangfold. Dette forsvinner dersom områdene vokser til eller blir gjødsla eller pløyd.

1. Verdifulle kulturlandskap.

Det er registrert 13 områder i Oppland innafor den nasjonale registreringa av Nasjonalt verdifulle kulturlandskap, deriblant 2 områder i Dovre: Grimsdalen og Øverbygde.

2. Bygningsmiljø - byggeskikk

Gardstun med de karakteristiske, store og solsvidde tømmerbygningene preger landskapet, særlig på solsida, på en positiv måte. Flere av gardstunene i Dovre er freda etter kulturminnelova og må derfor også vurderes som kulturminne. Plassering av gardstuna i landskapet, materialvalg, farger, størrelse, utforming, plassering av bygninger i tunet og tallet på bygninger er viktig for hvordan kulturlandskapet blir seende ut.

Kulturlandskap (forts.)

Utfordringer	Mål	Veivalg
• Endret arealbruk ut fra nye behov – bygging av fritidsboliger og frittstående boliger i kulturlandskapet. • Kulturlandskapet endres og gror igjen som en følge av annen bruk, f.e. skogplanting, lite beiting, redusert hogst, osv. • Endrete driftsformer og krav i landbruket. • Endrete krav til bygningsmessig standard	• Prioritere følgende områder: - Nasjonalt verdifullt kulturlandskap * Grimsdalen, * Øverbygda/Bergsgrende. • Stimulere til vedlikehold av gamle bygninger og bygningsmiljø gjennom formidling av tilskudd (SMIL, Kulturminnefondet) og rådgiving	• Bedre økonomiske vilkår knyttet til å ta vare på den gamle bygningsmassen i landbruket. • Tilpassa vilkår for landbruket for å ta vare på ekstensive driftsformer som ivaretar kulturlandskapet. • Ikke tilplanting av skog i verdifulle kulturlandskap. • Skjerme åpne kulturlandskap for bygging av fritidsboliger og spredd boligbygging. • Bruke eksisterende virkemiddel i landbruket aktivt til å ta vare på verdifulle kulturlandskapsområder. • Markere regionalt og nasjonalt viktige kulturlandskap som hensynssoner i kommuneplanen med egne retningslinjer som kan bidra til at de verdifulle områdene blir tatt vare på.

*Bjørnsgardssætre
i Grimsdalen*

Kulturminner

Fakta

Kulturminner kan en dele i følgende grupper etter hvordan de skal forvaltes eller etter ”vernestatus”:

- Automatisk freda kulturminne – kulturminnelova §§3-11.
- Vedtaksfreda kulturminne – kulturminnelova §§15-21.

- Bygninger eldre enn 1850 - kulturminnelova § 25
- Kulturminne generelt – Bevering av kulturmiljø som hensynssoner i kommuneplanen § 11-8 og i reguleringsplaner § 12-6 i plan- og bygningslova.

Utfordringer	Mål	Veivalg
• Forfall og dårleg vedlikehold av freda og verneverdige bygninger og bygningsmiljø. • Press på verneverdige bygninger som ikke tilfredsstiller krav til moderne bruk: krav til energibruk, sanitære forhold, utseende. • Bygninger som ikke er egna for moderne bruk – som f.e. ulike store og små driftsbygninger i landbruket som det ikke er bruk for lenger med de driftsformene garden har. • Eierne ønsker moderne bygninger med moderne komfort og lav vedlikeholdskostnad.	• Et representativt utvalg av den tradisjonelle trebebyggelsen knytta til større bygningsmiljø i landbruket i bygda er tatt vare på. • Bygninger knyttet til jakt og landbruksdrift i utmarka og fjellet er tatt vare på. • Et representativt utvalg av krigsminne i og rundt Dombås er tatt vare på.	• Hensynssoner i kommuneplanen etter pbl. 11-8 pkt. c: ”Sone med særlege hensyn til landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, med angivelse av interesse” er lagt på spesielt verdifulle områder/bygningsmiljø. Til disse sonene bør det knyttes retningslinjer. • Bruke økonomiske virkemiddel (SMIL, kulturminnefondet osv.) aktivt for å ta vare på truede kulturminner. • Legge til rette for å vise fram og informere om automatisk freda kulturminner som f.e. den gamle fangstkulturen over Dovrefell. • Legge til rette for å vise frem og informere om krigsminner og krigshistorien i Dovre

Snoheim ved Snohetta

Fokstugumyre på Dovrefjell

6.5 Naturområder

Fakta

Naturområder har et stort spenn når det gjelder tilrettelegging og inngrep og kan være alt fra en liten perle nær eller i et tettsted, bolig- eller hytteområder til et stort urørt skogs- eller fjellområde. Naturområder har en verdi i seg selv, men er også en viktig ressurs for opplevelser, rekreasjon og friluftsliv. Det er viktig å finne en god balanse mellom tilrettelegging og bruk og området naturkvaliteter. Tilrettelegging for en bruk og skjerming for annen bruk er en forutsetning for å ta vare på naturkvalitetene i et område.

Verneområder

Hovedformålet for vernet i Dovrefjell- og Rondaneområdet er å ta vare på sentrale leveområder for villreinstamma i området. Samtidig skal allmennheten ha tilgang på naturopplevelser gjennom tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

- 73% av arealet i Dovre kommune ligger innenfor verneområder eller arealer som vurderes å bli verneområder.
- Innenfor kommunen ligger hele eller deler av tre

nasjonalparker (Dovrefjell-Sunndalsfjella, Dovre og Rondane nasjonalpark)

- Innenfor kommunen ligger hele eller deler av fem landskapsvernområder (Kongsvoll/Hjerkinn/Knutshø, Vesl-Hjerkinn, Fokstugu, Grimsdalen, Dørålen landskapsvernområder).

- Innenfor kommunen ligger hele eller deler av åtte naturreservater (Flåman, Vesl-Hjerkinn-tjønnin, Hjerkinnholen, Haukskardmyre, Grimsdalsmyrin, Mesetermyre, Fokstumyra og Kattuglehømyre naturreservat).

Utfordringer	Mål	Veivalg
• Ta vare på de små ”naturperlene” som er viktig for folk i hverdagen. • Ta vare på tettstedsnære naturområder både for naturen selv og som områder for rekreasjon og friluftsliv. • Tekniske inngrep i randsona til verneområdene legges i områder som har andre inngrep fra før. • Gjengroing av åpne naturområder.	• Naturverdiene i små og store naturområder i kommunen er sikret.	• God arealdisponering – analyse av arealene slik at attraktive naturområder ikke blir bygget ned. • Sørge for at friareal i og rundt boligområder holder en høy standard. • Skjøtsel er et virkemiddel for å ta vare på naturkvalitetene i noen områder • Legge til rette for flerbruk av deler av naturområder.

Rein i skytefeltet på Hjerkinn

6.6 Biologisk mangfold

Fakta:

Nasjonale resultatmål (St.meld.nr 26 (2006-2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand.):

- I truede naturtyper skal inngrep unngås, og i hensynskrevende naturtyper skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes.
- Kulturlandskapet skal forvaltes slik at (...) biologisk mangfold opprettholdes.
- Truede arter og ansvarsarter skal opprettholdes på eller gjenoppbygges til livskraftige nivåer.

Dovre kommune har følgende registreringer for biologisk mangfold:

- Temakart biologisk mangfold viser hvilke arealer som er registrert.
- Viltkart

- Større registreringer utført i fjellområdene og delvis i hoveddalføret.
- Store arealer i hoveddalføret som ikke er vurdert.

Alle lokaliteter med store biologisk mangfold-verdier er verdsatt etter Direktoratet for naturforvaltning sitt system, som deler inn lokalitetene i viktige (B) og svært viktige (A) områder. I tillegg kommer områder av lokal betydning (C).

Samlet er det kartlagt 50 svært viktige, 86 viktige og 25 lokalt viktige lokaliteter. Denne fordelingen peker klart mot at det er mange, trolig svært mange lokalt viktige områder som så langt ikke er tilstrekkelig dokumentert. Inntrykket gjennom kartlegginger i kulturlandskapet og gjennomgang av ulike kilder er at det nok også står igjen en del svært viktige og viktige lokaliteter som ikke er kartlagt.

Biologisk mangfold (forts.)

Utfordringer	Mål	Veivalg
Det meste av arealet med store biologisk mangfold-verdier i hoveddalføret ligger i områder med store kulturlandskapsverdier, men marginal jordbruksverdi. Det er derfor en utfordring i plansammenheng å legge til rette for at verdiene opprettholdes gjennom tradisjonell jordbruksdrift.	- Bevare områder med biologisk mangfold. - Sikre muligheten for økt biologisk mangfold. - Registrerte A- og B-områder skal bevares. - Opprettholde Snøheimveien og Ringveien.	- Søknadspliktige tiltak i A- og B-områder skal ikke tillates. - Søknadspliktige tiltak i C-områder kan tillates dersom det finnes flere områder med denne naturtypen i kommunen, tiltaket ikke gir negativ påvirkning på bio. mangfoldverdiene eller at gitte avbøtende tiltak oppveier den negative påvirkningen. - Områder med store bio. mangfoldverdier og fragmentert registrering bindes sammen med LNF-områder. - Ferdsel ut fra forskningsresultater.

6.7 Vilt og fisk

Fakta

I Dovre er det organisert jakt på villrein, elg, hjort, rådyr og småvilt (rype, hare, skogsfugl).

Kommunen er, etter ulike regler i viltlova med forskrifter, gitt et samla ansvar for flere virkemidler innen viltforvaltninga, m.a. forvaltning av hjortevilt og bever, fallvilt og jegerprøven. Dovre kommune utgjør ett vald for hjortevilt som består av 21 jaktfelt. Elgutvalet, som består av representanter for grunneigerlagene, utarbeider en 5-årig driftsplan for elg, hjort og rådyr. Det er kommunen som viltmyndighet som godkjenner driftsplanen. Elgutvalet fordeler kvoter ut fra driftsplanen.

Kommunen har ansvar for fallviltarbeidet i kommunen. Denne oppgava er satt bort til et fallviltlag.

Det er et betydelig antall storvilt som blir påkjørt på jernbane og på E6.

I Lågen er det tiltrettelagt for fritidsfiske av A/L Lågen fiskeelv.

Fjellstyret administrerer jakt og fiske i statsallmenningene. Fiskekortet i Dovre gjelder på all statsgrunn, samt de private Ryddølstjønn, Knarttjønnin og Langtjønn. Ved Vålåsjøen er det tiltrettelagt for rullestolbrukere.

For fjellområdene rundt Snøhetta blir det også solgt felles fiskekort.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Utnytte det økonomiske potensialet som ligger i jakt generelt, både for grunneiere og næringslivet i kommunen. - Gjennomføre gode viltstelltiltak når kommunen ikke har et viltfond til å finansiere tiltakene. - Det store tallet med påkjørsel av hjortevilt på jernbanen og E6 gjennom kommunen	- Dovre kommune har en sunn og bærekraftig stamme av vilt og ferskvannsfisk. - Dovre er internasjonalt kjent som et reisemål for jakt- og fisketurisme. - Dovre har landets mest attraktive treningsområde for jakthunder. - Bærekraftige reinsstammer i Snøhetta og Rondane villrein-områder.	- Vektlegging av merking og andre fysiske tiltak for å redusere fare for vilt påkjørsler langs E6 - Arealplanlegging som ivaretar vilt og viltinteresser - Regulere jakta utfra bestandsmal og årlige tellinger..

6.8 Friluftsliv

Fakta

Friluftsliv er definert som ”opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse”. Allemannsretten er bærende i det norske friluftslivet og er en rett til fri ferdsel til fots i utmark.

Tilrettelegging for friluftsliv er viktig både i et folkehelseperspektiv og i sammenheng med tilrettelegging for reiselivet i en utmarks- og fjellkommune som Dovre. Dovrefjell og Rondane er godt kjente områder knyttet til friluftsliv og naturopplevinger. Dovre kommune er en FYSAK-kommune og har satset mye på tilrettelegging for fysisk aktivitet.

Nærfriluftsliv

Det er en nasjonal målsetting at folk skal ha tilgang på friluftsliv og fysisk aktivitet i nærmiljøet og i hverdagen. Dette gjelder både nærmiljøet til tettsteder og boligområder, men og i nærmiljøet til fritidsboliger. Gang- og sykkelveger langs mye trafikkerte veger er viktig for både voksne og barn. ”Grønne korridorer” ut fra sentrums-, bolig- og hytteområder er òg viktige.

Dette er viktig både ut fra folkehelse-, trivsels- og klimaproblematikk. Skiløyper bør generelt ikke krysse brøytede bilveger. Det er òg viktig at skoler og barnehager har lett tilgang på områder for ute- og friluftaktiviteter. Gjennom god arealplanlegging sikrer en dette.

Norsk villreinsenter sin paviljong ”viewpoint SNØHETTA”

Tilrettelegging for friluftsliv i Dovre:

Sommer

Anlegg / Tiltak	Eier	Status / Vedlikehold	Kommentar
Stier i Hindbrekka	Dovre kommune / Næringsforeningen	Årlig vedlikehold	Kart er tilgjengelig
Mehørun den - Sti rundt Mehø	Dovre kommune	Nyetablert. Årlig vedlikehold	Kart / brosjyre
Merking av sykkelturner på veger i Dovre	Dovre Næringsforening	Dårlig vedlikehold og markedsføring.	
Pilegrimsleden	Dovre kommune	Årlig vedlikehold	Eget nettsted. Infohefte om leden gjennom Dovre.
Turveg Hjerkin n - Tverrfjellet med observasjonshytte	Norsk Villreinsenter, Hjerkin n	Nyetablert	
Dombåshaugen	Dovre kommune, Dovre Næringsforening	Til forfall. må rustes opp.	
DNT-stier	DNT Oslo og Omegn	Jevnlig vedlikehold.	Godt markedsført og tilrettelagt info gjennom DNT.
En sammenhengende tur- og sykkelvei over Dovrefjell mellom Dombås og Hjerkin n	Dovre kommune	Under planlegging og gjennomføring	Trinnvis opparbeidelse. Dombås - Fokstugu ferdig 2012.
Natur- og kulturstier i Grimsdalen	Dovre kommune	Jevnlig vedlikehold	

Vinter

Anlegg / Tiltak	Eier	Status / Vedlikehold	Kommentar
Konkurranseskiløyper, Kjørrhovda	Dombås IL	Lagt om og opprustet 2010 / 2011. Jevnlig vedlikehold. Preparering hele sesongen.	
Turskiløyper, Dombåsmorka.	Dovre Næringsforening, Dovre kommune	God stand. Årlig vedlikehold. Preparering hele vinteren.	Oppdatert kart over løypene er tilgjengelig.
Turskiløyper, Hjerkin nhøe.	Dovre kommune	Nyetablert. Jevnlig vedlikehold. Oppkjøring vinterferie - påske.	Oppdatert kart over løypene er tilgjengelig.
Turskiløyper, Eftansåe, Dovre	Dovre IL	Jevnlig vedlikehold. Oppkjørt hele vinteren.	Oppdatert kart over løypene er tilgjengelig.
Lysløype Dovre	Dovre IL	Jevnlig vedlikehold. Oppkjørt hele sesongen.	
Turskiløyper, Skogsetra	Brennhaug Røde Kors	Lite omfang i Dovre. Samarbeid med Høvringen.	
Turskiløyper rundt Vålåsjøen.	Furhaugli Turisthytte og Dovregubbens Hall.	Oppkjøring med snøscooter og spor i påska.	

Friluftsliv(forts.)

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Vedlikehold av infrastruktur. - Utgifter til løypeoppkjøring - Etablering av flere og attraktive tilbud - Utvikle produktene slik at tilretteleggingen gir verdiskaping - Samarbeid mellom næringslivet og kommunen om presentasjon og utforming av produktene	- Legge til rette for at innbyggere og besøkende kan gis mulighet for et aktivt friluftsliv i nærmiljøet. - Bidra til å skape tur- og naturglede til innbyggerne og de tilreisende i Dovre. - Verdiskaping i reiselivet.	- Friluftsliv i nærmiljøet blir sikret gjennom god arealplanlegging både i kommuneplan, kommunedelplan og reguleringsplaner - Gjennom god planlegging sikre at preparerte skiløyper ikke blir krysset av brøytede bilveger - Sikre grønne korridorer ut fra tettsteder, boligområder og hytteområder - Sikre nærfriluftsområder gjennom god arealplanlegging: "100-meterskogen", rekreasjonspunkt i nærmiljøet, områder ved bekker og småvann. - Tilrettelegge for et allsidig og variert friluftsliv i randsonene til E6 over Dovrefjell for å sikre nærhet til tilretteleggingen og for å kanalisere ferdsel vekk fra sårbare områder for villreinen - Tur- og sykkelveger langs mye trafikkerte veger: - Langs E6 på strekningen Dombås - Lie (statlig) - Langs E6 på strekningen Toftemo – Kråkvoll/Texaco (statlig) - Langs E6 over Dovrefjell mellom Dombås og Hjerkin – nytte eksisterende vegstrekninger og bygge ny veg mellom disse. Planlegging og gjennomføring av prosjektet er i gang (kommunal) - Tilrettelegge for attraktive friluftstilbud for lokalbefolkning og reiseliv i randsonene i lite sårbare villreinområder - Fortsette satsinga på FYSAK i Dovre kommune

Røde Kors - alltid beredt

6.9 Motorferdsel i utmark

Fakta

Motorferdsel i utmark blir regulert etter lov og sentral forskrift om motorferdsel i utmark og islagte vassdrag. I områder vernet etter naturmangfoldloven er det oftest egne regler om motorferdsel. I verneområder skal motorferdselsaker behandles både etter

motorferdselloven og verneforskriftene. Dovre kommune har i 2012 godkjent 4 leiekjørere med snøscooter, derav to hjelpekorps og en person i Folldalen. De aller fleste oppdrag for transport på snødekt mark, blir vist til de godkjente leiekjørerne.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Unngå at uthuling av regelverket fører til motorferdsel som skader naturmiljø, dyreliv og friluftsupplevelser for folk. - Aksepten for motorferdsel i utmark er økende i deler av befolkningen.	- Opprettholde en streng praktisering av regelverket knyttet til motorferdsel i utmark i samsvar med intensjonene i regelverket. - Opprettholde Snøheimveien og Ringveien.	- Henviser kjøreoppdrag om vinteren til godkjente leiekjørere. - Dovre kommune vektlegger enhetlig praksis og rask saksbehandling innefor gjeldende lovverk mht søknader om motorferdsel i utmark. - En streng praktisering av motorferdselregelverket forutsetter at den strenge praksisen gjelder alle, også de som med hjemmel i lovverket har lov til å kjøre. - Utarbeide en reguleringsplan for kjøring på isen på Hjerkinndammen. - Ferdselen i skytefeltet reguleres ut fra forskningsresultater.

NM 142 TOW i nå nedlagte Hjerkinns Skytefelt

6.10 Samordnet areal- og transportplanlegging

Fakta:

Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging sier:

Arealbruk og transportsystem skal utvikles slik at de fremmer samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, med miljømessig gode løsninger, trygge lokalsamfunn og bomiljø, god trafikk sikkerhet og effektiv trafikkavvikling.

Fylkesplanen har lagt slike føringer:

Det er en utfordring å utvikle gode steder som er tette og funksjonelle, og som samtidig tar vare på stedets tradisjoner, kulturverdier og grønne områder. For å sikre gode bokvaliteter og nærmiljøer er det viktig at fortetting og høyere arealutnyttelse ikke går på bekostning av viktige områder for opphold og aktivitet.

Arealplanleggingen må brukes aktivt for å redusere transportbehov og klimagassutslipp. Et mer konsentrert utbyggingsmønster gir bedre grunnlag for kollektivtransport, samtidig som flere kan gå eller sykle til daglige gjøremål. For å begrense transportomfanget bør lokalisering av virksomheter skje ut fra analyser av transportbehov og tilgjengelighet.

Dovre kommune har definert fire områder som tettsteder; Hjerlinn, Dombås, Dovre og Dovreskogen. Tettstedene er i stor grad belagt med kommunal infrastruktur, dvs. veg, vann og avløpsnett. Dovre og Dombås har barnehager og barneskoler. Dagligvarebutikker og serveringstilbud finnes i tettstedene i hoveddalføret, mens det meste av andre kommersielle tilbud finnes i Dombås.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Dovre kommune har gjennom sin klima- og energiplan forpliktet seg til å bidra til en reduksjon av klimautslippene med 30%. - Redusere transportbehovet og legge til rette for bruk av alternative energiformer til oppvarming av bygninger.	- Redusere klimautslippene i Dovre kommune med 30% - Redusere privat og offentlig transportbehov - Økt bruk av alternativ energiform til oppvarming.	- Nye byggeområder legges innen to km. avstand fra sentrale tettstedsfunksjoner - Dovre kommune legger til rette for at viktige servicefunksjoner (dagligvarehandel, barnehage, skole og fritidsaktiviteter) kan nås i tettstedene Dombås, og Dovre. - Dovre kommune legger til rette for at servicefunksjoner (dagligvarehandel, fritidsaktiviteter) kan nås i tettstedet Dovreskogen. - Legge til rette for alternative energiformer i plan- og byggesaksbehandling.

6.11 Samferdsel

Gjennom Dovre kommune går 2 av de mest sentrale kommunikasjonsårene i landet, E-6 og Dovrebanen. På Dombås har disse ferdselsårene forgreining. Fra E-6 går E-136 nordvestover til

Åndalsnes/Molde/ Ålesund. Raumabanen går ned til Åndalsnes. På Hjerlinn tar riksveg 29 av til Foll- dal kommune og videre mot Alvdal/Tynset/Røros.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Det ligger per i dag ikke inne planer om utbygging av E6 gjennom Dovre, men en kan regne med at dette vil kunne komme senere, jf den planlagte utbyggingen nord til Otta. - En utbygging av høyhastighetsbane vil kunne være et potensial for å komme i konflikt med jordbruksarealer. - Det er viktig med god standard på vegger og andre fysiske sikringstiltak. - Det er og en utfordring å legge til rette for myke trafikanter.	- Bedre forhold for myke trafikanter, særlig i tettstedene i kommunen. - Bedre standard på kommunale vegger. - Finne gode løsninger og legge til rette for å imøtekomme et høyhastighets-baneprosjekt. - Økt satsing på holdningsskapende arbeid, særlig rettet mot unge trafikanter. - Trekke fordeler av at E6 går gjennom Dombås tettsted. - Utnytte trafikken på strekningene for Dovre- og Raumabanen. - Besøkende og tilreisende får riktig informasjon.	- Arbeide videre med å bygge gang- og sykkelveger i kommunen. - Få inn konkrete holdningsskapende tiltak i trafikk sikkerhetsplanen i forbindelse med kommende rullering, særlig rettet mot ungdom/nye bilister. - Dovre kommune arbeider aktivt for å støtte opp under en utbygging av høyhastighetsbane gjennom vårt område. - Være aktiv i en eventuell veg- og/eller jernbaneutbyggingsprosess og arbeide for et kollektivtilbud som stopper der folk bor. - Forlenge turistruta fra Bjørli til Dombås (cruise-trafikk). Etablere Dombås som utgangspunkt for all trafikk øst-vest, nord-sør. - Nok, informative og korrekt oversatte skilt og informasjonstavler.

Dombås stasjon - et viktig knutepunkt for Dovrebanen og Raumabanen

Dombås er også et viktig knutepunkt for vegtrafikken - nord/sør, øst/vest

6.12 Risiko og sårbarhet

Fakta:

I Dovre finnes få bebygde områder som er utsatt for snøskred, men det finnes relativt store arealer der det er fare for jordskred/løsmasseskred ved store nedbørsmengder og flomstore vassdrag.

Flomfaren i hovedvassdraget Lågen er til stede på kjente og godt definerte arealer i dalbunnen. I mindre sidevassdrag er flomfaren vesentlig større både i

snøsmeltingen og ved store nedbørsmengder.

Kommunen sitt areal er ikke systematisk undersøkt i forhold til radon, men ut i fra enkeltregistreringer er det dokumentert høye radonverdier i enkelte deler av dalføret.

I Hjerkinns skytefelt pågår det opprydding og tilbakeføring av skytefeltet til sivile formål.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Sikring av eksisterende bebyggelse mot farer. - Kartlegging og avdekking av fare. - Fastsette akseptabel restrisiko i Hjerkinns skytefelt.	- Nye byggeområder skal være dokumentert sikre. - Eksisterende byggeområder skal være kartlagt for risiko. - Hjerkinns skytefelt skal være trygt å ferdes i for både folk og fe.	- Rullere kommunens overordnede ROS-analyse. - Bygging i kjente fareområder skal ikke tillates. - Der risikoen ikke er kjent, skal det gjennomføres konsekvensutredninger og evt. forebyggende/avbøtende tiltak. - Kommunen skal delta aktivt i tilbakeføringsarbeidet i Hjerkinns skytefelt.

6.13 Byggeområder

Fakta:

Dovre har definert fire tettsteder i kommunen; Hjerkinns, Dombås, Dovre og Dovreskogen. Alle fire tettstedene har egne kommunedelplaner, der kommunedelplan for Dombås er den mest oppdaterte (2009).

Dovre har omlag 1.300 boligenheter. Omtrent halvparten av kommunens innbyggere bor i Dombås krets. Planreserven for boligtomter på kommuneplannivå er omlag 50 i Dombås, 20 i Dovre og 5 på Dovreskogen.

Dovre har omlag 750 fritidsboliger. De siste 20 årene har bygging av fritidsboliger vært konsentrert

til områder i tilknytning til kommunens tettsteder. I gjeldende kommuneplan og reguleringsplaner har kommunen en planreserve på om lag 350 ubebygde tomter.

I tettstedene er det avsatt arealer til næringsvirksomhet. Jora og Høyveg industriområder er avsatt til arealkrevende og støyende virksomheter på Dombås og Dovre. Jora-området er nylig utvidet.

Det er flere boliger, fritidsboliger og næringsbygg som er satt opp i LNF-områder. Deler av disse styres etter retningslinjer og bestemmelser i kommuneplanen.

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Finne attraktive boområder, med særskilt fokus på tettstedene. - Redusere transportbehovet i kommunen; skoleskyss, arbeidskjøring, fritidskjøring. - Ta tomme hus/garder i bruk som helårsboliger. - Effektiv arealutnyttelse gjennom realistisk planlegging.	- Innbyggerne skal ha god bokvalitet. - Alle bolighus i kommunen skal være bebodd. - Reglene for bygging av fritidsboliger skal være tilpasset dagens bruksmønster. - Kommunen skal ha god dekning av næring- og industriarealer for etableringer.	- Nye byggeområder skal legges så nært tettstedene som mulig. - Byggeområder skal ikke legges i eller i umiddelbar nærhet til områder med store biologiske verdier, kulturvernverdier, jordbruksverdier eller i områder med kjent risiko for fare. - Eksisterende byggeområder, som ikke er utbygd, skal vurderes på nytt og evt. erstattes av nye byggeområder som er lokalisert ut i fra denne planens mål og veivalg. - For fritidsboliger med godkjent VA-anlegg og helårsveg, åpnes det for å innvilge personlig betinget bruksendring (midlertidig) fra fritidsbolig til bolig. - Fritidsboliger utenfor regulerte strøk kan ha et bebygd areal på inntil 140 m², fordelt på tre bygg. - Forskrift om nedsatt konsesjonsgrense håndheves strengt, også utenom tettstedene. - Det skal legges til rette for at Høyveg industriområde kan utvides.

6.14 Kraftutbygging

Fakta:

For å sikre kraftforsyning og fornybar energi er det stor pågang på å bygge mindre kraftverk i sideelver til de store vassdragene. Dette gjelder også for Dovre og sideåene til Lågen.

Saker vedr. kraftutbygginger blir behandla etter vannressurslova, og det er NVE som gir tillatelse til utbygginger som er mindre enn 10 MW. Det blir ikke satt krav om at kraftutbyggingsprosjekt skal behandles i kommuneplanen slik som andre fysiske arealinngrep, men kommunen kan ta inn denne problematikken i kommuneplanen for å gi signal om sin holdning til enkeltsaker og kraftutbygging i kommunen generelt. I slike saker er kommunen en høringspart. OED har vedtatt retningslinjer for utarbeidelse av regionale planer for utbygging av små vannkraftverk.

Det er i 2011 starta planlegging for kraftutbygging i følgende sideelver til Lågen:

- Tverrbekken
- Rådåe
- Ryddøla
- Einbugga

Følgende mikrokraftverk er godkjent i Dovre:

- Mesætre (ikke i drift)
- Dørålsætre (i drift påske og sommer)

Kraftutbygging i sideåer til Lågen vurdert slik (2009) etter lønnsomhet (www.nve.no):

Navn å / bekk	Type kraftverk	< 3 kr / kWh	3-5 kr / kWh	Utbyggingsplaner
Kvennbekken, Dovreskogen	Mini	X		
Ryddøla	Små	X		X
Djupdalsbekken, Dovreskogen	Mikro		X	
Øyadalen, Ilka og Musa	Mikro, mini	X	X	
Rudiåe	Mini	X	X	
Dragåe, mange alternativ	Mini, mikro	X	(X)	
Einbugga , mange alternativ	Små		X	X
Rådåe	Små	X		X
Hjellåe	Mikro	X		
Djupdalsåe	Mini	X		
Lågen, Dombfossen				
Hindåe, ulike alternativ	Mikro		X	
Hundyrju	Mikro		X	
Foksåe	Mikro		X	
Gautåe	Mikro		X	

Tverrbekken, der det foreligger planer, er ikke med i den samlede vurderinga fra NVE. Manningåe er

heller ikke med på lista over åer som er vurdert for utbygging.

Kraftutbygging (forts.)

Ryddølstjønn

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Kommunen har en perifer rolle i hvilke planer som blir fremmet og i utfallet av aktuelle utbyggingsplaner for mindre kraftverk i Dovre. - Kommunen er ikke med i vurderinger som blir gjort knyttet til miljøet og miljøkonsekvenser av utbyggingene, som er sett i sammenheng med lønnsomhet og andre positive samfunnseffekter.	Sikre at utbygging av små kraftverk som blir vedtatt, har en minst mulig negativ effekt på nærmiljøet med hensyn til landbruk, landskap, kulturlandskap, biologisk mangfold og kulturminner.	- Påvirke at det blir laget en regional plan for utbygging av små kraftverk i Oppland. - Prioritere utbygginger i kommuneplanens arealdel utifra hensynet til landbruk, landskap, kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner og verdiskaping.

6.15 Massetak

Fakta

Grus- og fjellmasse er en ikke fornybar ressurs der tilgang på uttakssteder og masse er begrenset. Dette krever en langsiktig og god utnytting av massen og uttaksstedene. Det er satt strenge formelle krav til massetak. Godkjenning av massetak blir behandlet etter Minerallova og Plan- og bygningsloven (og ev. naturmangfoldloven) og gjelder hhv. "ethvert uttak av mineralske forekomster" og "vesentlige terreng-inngrep".

Massetak skal ha godkjenning gjennom kommuneplanen og reguleringsplan, men for mindre uttak til egen bruk praktiserer en at uttaket ikke trenger godkjenning eller plan, såfremt uttaket er mindre enn 500 m³. For nye massetak som blir godkjent gjennom reguleringsplan, blir det også utarbeidet og godkjent en utbyggingsavtale som sikrer opprydding etter avsluttet uttak. Godkjente massetak har vilkår knyttet til bl.a. drift, driftstid, uttaksmengde, utforming og framdrift av uttaket innenfor uttaksområdet. I områder vernet etter naturmangfoldloven er det svært begrensede muligheter til å ta ut grus, f.e. til vegvedlikehold.

En kjenner ikke årlig massebehov eller mengden av grus/masse som blir produsert hvert år i Dovre. Dette kan også variere sterkt og er avhengig av aktiviteten i bygge- og anleggs-bransjen og antall vegprosjekter.

Bruksformål for masse som grus og knust fjell er:

- Vegformål
- Drenerende masser rundt bygninger og anlegg, infiltrasjonsanlegg
- Ren fyllmasse (trenger ikke være grus eller fjellmasse)

Faktorer som styrer tallet på og behovet for massetak er:

- Av hensyn til transportkostnader er det ønskelig at massetakene er spredt i kommunen
- Ulike massetak kan ha ulik kvalitet og egenskaper på massen
- Godkjent massetak er ei god inntekt for grunneieren
- Entreprenørene ønsker av hensyn til pris og konkurranse å disponere egne massetak

Oversikt over grus og massetak i Dovre kommune

Navn	Produkt	Bruk	Planstatus
Mysusmørbakken	Grus	Kommersielt - i drift	Reguleringsplan
Lie	Grus	Kommersielt - i drift	Driftsplan
Ilka	Grus	Kommersielt - i drift	Driftsplan
Krekerbakken	Grus	Kommersielt	Reguleringsplan
Dovre stenuttak	”Mur” - sten	Kommersielt	Reguleringsplan
Helleberget	Skifer	Kommersielt	Godkjent driftsplan
Ryddølen	Grus	Kommersielt - ikke oppstartet	Reguleringsplan under arbeid
Gamle pukkverket Grønbogen	Knust fjell	Kommersielt - ikke oppstartet	Under utredning
Korsvold	Grus	Egen bruk	-
Dombfossen	Grus	Egen bruk	Midlertidig stengt
Toftelien	Grus	Egen bruk	-
Dovreskogen bygdealmønning	Veggrus	Egen bruk	-
Skogsetervegen	Veggrus	Egen bruk	-
Haverdalen	Veggrus	Begrenset forekomst som er tillatt tatt ut	Godkjent i forvaltningsplanen for Grimsdalen LVO, ikke driftsplan
Rindal	Grus	Egen bruk	-
Vestsidevegen	Grus	Egen bruk	-
Dovrefjell, flere uttak	Grus		Nedlagt
Skytefeltet	Grus		Nedlagt
Grimsdalen, flere uttak	Grus		Nedlagt
Uttak i Lågen	Grus		Ingen godkjente uttak

Utfordringer	Mål	Veivalg
- Å skille mellom massetak til ”egen bruk” og massetak som skal ha godkjenning gjennom plan og utbyggingsavtale. - Sikre tilgang på knust fjell innenfor kommunen.	- Sikre langsiktig, forsvarlig og optimal utnytting av grus- og steinmassene som er tilgjengelig i kommunen. - Sikre tilgang på grus/masse i ulike deler av kommunen. - Alle massetak som har noe omfang og/eller er kommersielle skal ha godkjent reguleringsplan og utbyggingsavtale	- Behandle ferdig de massetakene som er under planlegging og utredning. - Ikke åpne flere massetak i denne planperioden enn det som er godkjent og de som er under planlegging. - Fortsette praksisen med utbyggingsavtaler som sikrer opprydding i etterkant av avsluttet uttak.

DOVRE KOMMUNE

Tlf: 61 24 21 00

Båtsto, 2662 Dovre

www.dovre.kommune.no